

SUOMEN VALTUUSKUNNAN LOPPURAPORTTI

UNFCCC:N ILMASTONEUVOTTELUT
VARSOVA, PUOLA
11.–22.11.2013

Raportti seuraavista kokouksista

- YK:n ilmastopimuksen osapuolikokouksen 19. istunto (COP 19)
- Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen 9. istunto (CMP 9)
- Durbanin toimintaohjelman (ADP) 2. istunto
- Tieteellisteknisen avustavan toimielimen 39. istunto (SBSTA 39)
- Toimeenpanoa seuraavan alaelimen 39. istunto (SBI 39)

Sekä liitteenä

- Suomen valtuuskunta Varsovan ilmastoneuvotteluissa
- Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe kokouksen korkean tason osuuden aikana
- Raportissa käytetyt lyhenteet

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	3
2. AVAUS- JA PÄÄTÖSISTUNNOT SEKÄ KORKEAN TASON OSUUS	5
3. DURBANIN TOIMINTAOHJELMAN (ADP) 2. ISTUNTO	6
3.1. Uuden sopimuksen rakenne ja sisältö (ADP 3a) (<i>Jatta Jämsén, Juha Pyykkö</i>)	6
3.2. Kunnianhimo ennen vuotta 2020 (ADP 3b, ADP-työpaja 14.11.) (<i>Outi Leskelä</i>)	7
4. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN (COP) 19. ISTUNTO, KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLI-KOKOUKSEN (CMP) 9. ISTUNTO SEKÄ SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBI / SBSTA) 39. ISTUNNOT	8
4.1. Kehitysmaiden päästövähennykset (SBI 5, NAMA-työpaja 11.11.) (<i>Matti Nummelin</i>)	8
4.2. Teollisuusmaiden päästövähennykset (SBSTA 15, SBI 17) (<i>Tuija Talsi</i>)	8
4.3. Rahoitus (SBI 12, SBI 18a-b, COP 11, CMP 7) (<i>Outi Honkatukia, Folke Sundman, Tuija Talsi</i>)	9
4.4. Sopeutuminen, vähiten kehittyneet maat sekä vahingot ja menetykset (SBSTA 3-4, SBI 8-11, COP 14) (<i>Johanna Pietikäinen</i>)	11
4.5. Metsät, maankäyttö ja maatalous (SBSTA 5-6, SBSTA 10, SBSTA 12b, SBI 6, maataloustyöpaja 12.11.) (<i>Heikki Granholm, Vesa Kaarakka, Matti Kahra, Hanna Mattila, Tatu Tornainen</i>)	13
4.6. Päästöyksiköiden kauppa ja mekanismit (SBSTA 13, SBI 7, CMP 4-5) (<i>Karoliina Anttonen, Marko Berglund, Juhani Tirkkonen</i>)	14
4.7. Ilmastopolitiikan vastetoimet (SBSTA 9, SBI 15, työpaja 12.11.) (<i>Jatta Jämsén, Juha Pyykkö</i>)	17
4.8. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien tukeminen (SBI 14, COP13, CMP 12) (<i>Matti Nummelin</i>)	17
4.9. Teknologia (SBSTA 7, SBI 13) (<i>Jukka Uosukainen</i>)	18
4.10. Kansainvälinen lento- ja meriliikenne (SBSTA 11f) (<i>Outi Honkatukia</i>)	18
4.11. Oikeudelliset asiat (SBI 18c, COP 2b, COP 5-6, CMP 2, COP 17c-d, CMP 16c, työpaja 13.11.) (<i>Satu Airas, Charlotta von Troil</i>)	19
4.12. Teollisuusmaiden raportointi (SBSTA 11a-e, SBSTA 12d, SBI 3, COP 10, CMP 8-9, LULUCF- raportointityöpaja 12.11.) (<i>Paula Perälä, Riitta Pipatti, Tarja Tuomainen</i>)	20
4.13. Kehitysmaiden raportointi (SBI 4, COP 12b) (<i>Matti Nummelin</i>)	21
4.14. Ilmastopimuksen tavoitteen uudelleentarkastelu ja tieteeseen liittyvät kysymykset (SBSTA 8, SBSTA 14, SBI 16, expert dialogue 12.–13.11.) (<i>Paula Perälä</i>)	22
4.15. Opetus, koulutus ja tietotason parantaminen (SBI 19) (<i>Outi Leskelä</i>)	22
4.16. Sukupuolten välistä tasa-arvoa ja naisten osallistumista koskevat asiat (COP 15, gender-työpaja 12.11.) (<i>Aira Kalela</i>)	23

5. MUUT ASIAT.....	23
5.1. Korkean tason ministerikeskustelu maankäytöstä ja metsistä vuoden 2020 jälkeen (<i>Heikki Granholm, Tatu Tornainen, Hanna Mattila, Vesa Kaarakka, Matti Kahra</i>).....	23
5.2. Ministeri Niinistön kahdenväliset tapaamiset (<i>Jukka Uosukainen, Harri Laurikka</i>)	24
5.3. Nuoret (<i>Hannele Tulkki</i>).....	26
5.4. Pohjoismainen yhteistyö (<i>Outi Leskelä</i>).....	27
6. OHEISTAPAHTUMAT	27
6.1. Towards improved data and methodologies for tracking private climate finance (13.11.2013)	27
6.2. Raising the ambition – the role of International Cooperative Initiatives (14.11.2013)	27
6.3. Reducing emissions and growing the economy – the Nordic way (15.11.2013)	27
6.4. A shared vision of NAMAs: practical application and their role in an ambitious 2015 agreement (18.11.2013)	28
7. LIITTEET.....	29
Liite 1. Suomen valtuuskunta Varsovan ilmastoneuvotteluissa	29
Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana	31
Liite 3. Raportissa käytetyt lyhenteet	33

1. YHTEENVETO

Varsovan kokousta ennakoitiin etukäteen monissa arvioissa välikokoukseksi. Kokouksessa onnistuttiin kuitenkin lopulta saamaan aikaan varsin merkittävä paketti ilmastopimuksen toimeenpanoa ja vuoden 2015 ilmastopimuksen valmistelua edistäviä päätöksiä. Varsovan kokouksen tärkeimpinä tuloksina voidaan pitää

- tiekarttaa etenemisestä kohti ilmastopimusta vuonna 2015
- trooppisten metsien metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen torjuntaan (REDD+) liittyvä päätöskokonaisuus
- uutta mekanismia ilmastomuutoksen vahinkojen ja menetysten käsittelyyn
- päätöksiä kehitysmaiden ilmasto-rahituksen edistämisestä

Tiekartta vuoteen 2015

Kokouksen pääaiheeksi nousi odotusten mukaisesti eteneminen kohti vuoden 2015 sopimusta. EU:n tavoitteena oli, että Varsovasta saataisiin päätös, jossa osapuolet sitoutuisivat toimittamaan sitoumuksiaan uuteen sopimukseen vuoden 2014 aikana. Sitoumuksiin liittyvät informaatiovaatimukset sovittaisiin Varsovassa. Tätä ei saavutettu, sillä etenkin samanmielisten kehitysmaiden ryhmä (mm. Kiina, Intia, Venezuela, Bolivia ja Saudi-Arabia) vastusti tiukasti aikatauluja kehitysmaiden osalta ja vaati erilaista kohtelua kuin kehittyneille maille. EU ja muut kehittyneet maat pitivät taas tiukasti kiinni siitä, että Durbanin toimintaohjelman mukaisesti edetään kohti kaikkia koskevaa ilmastopimusta vuonna 2015. Kehittyneet maat saivat tukea AILAC-ryhmältä (proaktiiviset latinalaisamerikkalaiset maat Peru, Chile, Kolumbia, Guatemala, Panama, Dominikaaninen tasavalta, Costa Rica), joka virallisesti esiintyi ensimmäistä kertaa. Tässä kysymyksessä tukea saatiin myös vähiten kehittyneiltä kehitysmailta, Meksikolta ja pieniltä saarivaltioilta (AOSIS).

Kokouksesta saatiin Euroopan unionin toivoma tiekartta maiden päästövähennystavoitteiden ja mahdollisten muiden panosten ilmoituksille, mutta tiekarttaan jäi tulkinnanvaraa eikä aikataulu ollut niin ripeä, kuin EU toivoi. EU:n tavoite oli, että osapuolet ilmoittaisivat sitoumuksistaan vuoden 2014 aikana ja että sitoumusten tietovaatimuksista sovittaisiin Varsovassa. Päätöksen mukaan osapuolet antavat tietoa toimistaan hyvissä ajoin ennen Pariisissa joulukuussa 2015 järjestettävää osapuolikokousta ja valmiuksiensa mukaan maaliskuuhun 2015 mennessä. Tietovaatimuksista sovitaan Liman kokouksessa joulukuussa 2014.

Kokouksen aikana käytiin paljon keskustelua kehittyneiden maiden ja etenkin samanmielisten kehitysmaiden ryhmän välillä Durbanin vuoden 2011 toimintaohjelman tuloksesta: jaetaanko kehitysmaat ja kehittyneet maat vieläkin kahteen koriin, joista toisessa tehdään sitovia toimia ja toisessa vapaaehtoisia? Kokouksessa onnistuttiin varmistamaan, että uuden ilmastopimuksen lähtökohta on edelleen kaikkien maiden osallistuminen ja kansallisten uusien päästövähennystavoitteiden valmistelun käynnistäminen välittömästi. Eri maiden sitoumusten velvoittavuus ja luonne tulevat kuitenkin sitoumusten tason ohella olemaan vaikeita kysymyksiä matkalla Pariisiin kokoukseen.

Trooppisen metsäkadon ja metsien heikkenemisen torjunta (REDD+)

REDD+ oli Varsovan kokouksen yksi merkittävimmistä edistysaskeleista. Seitsemän vuoden työn jälkeen sovittiin instrumenttia koskevista säännöistä, instituutioista ja rahoituksesta.

Päätöskokonaisuus mahdollistaa siirtymisen uuteen vaiheeseen toimeenpanossa. Se käsittää yhteensä seitsemän eri osa-aluetta, joka nimettiin ”Warsaw REDD+ Frameworkiksi”.

Päätöskokonaisuus sisältää:

- 1) metodologisia päätöksiä (ns. REDD+ -sääntökirja)
- 2) REDD+- toimeenpanon koordinoinnin: päätöksessä kutsutaan osapuolia nimeämään kansallinen taho (national entity) tai kontaktipiste (focal point), joka jatkossa vastaa toimeenpanon koordinaation kehittämisestä
- 3) REDD+ -rahoituksen edistämisen: REDD+-instrumenttiin liittyvän rahoituksen läpinäkyvyyden ja vaikuttavuuden parantaminen erillisen sähköisen alustan avulla (information hub).

Kokouksen aikana USA, Britannia ja Norja julkistivat uutta rahoitusta REDD+ -mekanismille n. 280 milj. USD.

Vahingot ja menetykset

Neuvottelut vahinkojen ja menetyksen käsittelyn institutionaalisista järjestelyistä ilmastopöytäkirjan alla olivat Varsovassa odotetun vaikeita. Kompromissi syntyi EU:n ehdotuksesta luoda Varsovassa kansainvälinen mekanismi ja sen alle G77:n esityksen mukaisesti eräänlainen johtokunta (executive committee), jonka väliaikaiseksi jäseniksi tulee jo olemassa olevien sopimuksen alaisten elinten jäseniä. Näin saatiin jonkinlainen välipäätös tälle keskustelulle ja mekanismi toimintaan. Päätöstekstin mukaan väliaikaisen johtokunnan ensimmäinen kokous sovittiin pidettäväksi viimeistään maaliskuussa 2014. Sen tulee luoda Liman osapuolikokouksen hyväksyttäväksi kaksivuotinen työohjelma. Väliaikaisen järjestelyn jatkosta sovitaan Limassa joulukuussa 2014 ja mekanismin uudelleentarkastelu (mukaan lukien sen rakenne, mandaatti ja tehokkuus) tehdään 2016. Päätös mahdollistaa mekanismille suositusten tekemisen muun muassa sopimuksen alaiselle rahoitusmekanismille osapuolikokouksen kautta.

Ilmasto-rahoitus

Rahoituskysymykset olivat esillä keskeisenä läpileikkaavana teemana koko kokouksen ajan sekä virallisissa sessioissa että useissa sivutapahtumissa.

Sopeutumisrahoitus yleensä ja Sopeutumisrahaston (Adaptation Fund, AF) rahoituspohjan turvaaminen olivat tämän osapuolikokouksen keskeisiä rahoituskysymyksiä. Neuvotteluja helpotti muutamien teollisuusmaiden reilun sadan miljoonan vapaaehtoinen rahoitustuki AF:lle, josta Suomen osuus oli 5 miljoonaa euroa. Lisäksi päätettiin käynnistää rahaston toinen arviointi, joka toteutetaan vuoden 2014 aikana.

Neuvottelutulos saatiin myös Pysyvän rahoituskomitean raportista, COP:in ja Vihreän ilmasto-rahaston välisistä hallinnollisista järjestelyistä, GEF:in raportista ja ohjinnasta sekä ilmastopöytäkirjan rahoitusmekanismin viidennen arvioinnin käynnistämisestä.

Pitkän aikavälin ilmasto-rahoitusta koskevan työohjelman alla sovittiin, että teollisuusmaiden tulisi lisätä julkista ilmasto-rahoitusta lyhyen aikavälin ilmasto-rahoitussitoumukseen nähden. Päätöksessä kehoitettiin osapuolia kohentamaan toimintaympäristöään. Teollisuusmaita kehoitettiin ohjaamaan merkittävä osa julkisesta ilmasto-rahoituksesta ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja muistutettiin, että rahoitusta tulisi kanavoida erityisesti Vihreän

ilmastorahaston kautta. Teollisuusmaita pyydettiin sisällyttämään kaksivuotisraportteihinsa kvantitatiivista ja kvalitatiivista tietoa ilmastorahoituksen kasvattamisesta.

Varsovassa sovittiin Vihreän ilmastorahaston ja osapuolikokouksen väliset hallinnolliset järjestelyt; asia jota edellisessä Dohan osapuolikokouksessa ei saatu sovittua. Lisäksi päätettiin koota Vihreään ilmastorahastoon ensimmäinen merkittävä rahoituserä.

Ministeri Niinistön pitämässä Suomen kansallisessa puheenvuorossa (liite 2) esitetyt linjaukset Suomen ilmastorahoituksesta saivat varsin myönteisen vastaanoton.

Seuraavat kokoukset

- Uuden sopimuksen neuvottelut Bonnissa 10.–14.3.2014
- Ilmastosopimuksen alaelimet SBSTA, SBI ja uuden sopimuksen neuvottelut Bonnissa (täällä ministeritapaaminen) 4.–15.6.2014
- YK:n pääsihteerin ilmastokokous valtionpäämiehille New Yorkissa 23.9.2014
- COP20/CMP10 Limassa 1.–12.12.2014

Osapuolikokoukseen liittyvät dokumentit ja päätökset ovat luettavissa ilmastosihteeristön sivuilla osoitteessa http://unfccc.int/meetings/warsaw_nov_2013/meeting/7649.php.

2. AVAUS- JA PÄÄTÖSISTUNNOT SEKÄ KORKEAN TASON OSUUS

COP19:n avausistunto pidettiin maanantaina 11.11. Puheenjohtajaksi valittiin Puolan silloinen ympäristöministeri Marcin Korolec (Korolec vapautettiin toisella neuvotteluviikolla ministerin tehtävistä, mutta hän jatkaa kuitenkin COP-puheenjohtajana). Filippiinien taifuuni Haiyan nousi lähes kaikkiin puheenvuoroihin ja koko sali piti kolmen minuutin hiljaisen hetken taifuunin uhrien muistolle.

Korkean tason osuus alkoi tiistaina 19.1. Ministeri Ville Niinistö piti Suomen kansallisen puheenvuoron (liite 2) keskiviikkona 20.1. Varsovassa järjestettiin toisella neuvotteluviikolla useita ministerivetoisia tapahtumia:

- High-level Ministerial Dialogue on Finance 20.1.
- High-level Ministerial Dialogue on Durban Platform for Enhanced Action 21.1.
- High-level roundtable on market approaches for enhanced climate action 19.1.
- Vision 50/50 High-level Event: Women for Action on Climate Change 19.1. Presidentti Tarja Halonen osallistui tilaisuuteen. Tarkemmin kappaleessa 4.16.
- COP Presidency Business Dialogue 20.1.
- COP Presidency Cities and Sub-national Dialogue 21.1.
- High-level panel event on the land sector and forests 18.1. Ministeri Ville Niinistö toimi tilaisuuden toisena puheenjohtajana. Tarkemmin kappaleessa 5.1.

Päätösistunto venyi lauantaille 23.11. ja päättyi vasta klo 21.00. Osapuolikokoukseen liittyvät dokumentit ja päätökset ovat luettavissa ilmastosihteeristön sivuilla osoitteessa http://unfccc.int/meetings/warsaw_nov_2013/meeting/7649.php. SBSTA:n puheenjohtajaksi valittiin Emmanuel Dumisani Dlamini (Swazimaa) ja SBI:n puheenjohtajaksi Amena Yauvoli (Fidži). ADP:n rinnakkaispuheenjohtajina jatkavat Artur Runge-Metzger (EU) ja Kishan Kumarsingh (Trinidad ja Tobago).

3. DURBANIN TOIMINTAOHJELMAN (ADP) 2. ISTUNTO

3.1. Uuden sopimuksen rakenne ja sisältö (ADP 3a) (*Jatta Jämsén, Juha Pyykkö*)

EU:n tavoitteena Varsovassa oli, että edistytään uuden globaalin, oikeudellisesti sitovan ilmastopöytäkirjan elementtien ja päästövähennyssitoumusten tietovaatimusten määrittelyssä. EU:lle tärkeää oli tietokartan laatiminen vuosille 2014 ja 2015, mukaan lukien aikataulu sitoumusten ja niitä koskevien etukäteistietojen esittämiseksi vuonna 2014 sekä niiden riittävyyden arviointi ennen vuoden 2015 ilmastokokousta (neliportainen asteittainen lähestymistapa eli step-wise approach). Kehitys- ja teollisuusmaille tulisi uudessa sopimuksessa sitoumusten kirjo (spectrum of commitments) huomioiden maiden eri tilanteet ja kehitystaso.

Varsovassa saatiin tietokartta etenemiseksi kohti vuoden 2015 ilmastopöytäkirjasta, mutta se on EU:n tavoittelemaa löyhempi ja osin tulkinnanvarainen. Päätöksen mukaan sopimustekstin elementtien määrittelyä jatketaan vuoden 2014 ensimmäisessä kokouksessa. Kaikkia maita kehoitetaan (invite) aloittamaan kotimaisten päästövähennyskontribuutioidensa ("their intended nationally determined contributions") valmistelu, tai tehostamaan jo aloitettuja. Niitä koskevista tietovaatimuksista sovitaan Liman ilmastokokouksessa 2014. Kaikkia maita myös kehoitetaan antamaan selkeää tietoa kontribuutioistaan "hyvissä ajoin" ennen vuoden 2015 ilmastokokousta, ja siihen valmiita maita kyseisen vuoden ensimmäiseen neljännekseen mennessä. Muotoilu "aiotuista kansallisesti määritellyistä kontribuutioista", niiden oikeudellista luonnetta ennakoimatta, selkeiden sitoumusten (commitments) sijaan vahvistaneeksi, että sopimus muotoutuu kansallisesti määriteltyjen sitoumusten pohjalta (bottom-up). Tämä ennakoiki vaikeita keskusteluja koskien päästövähennyssitoumuksia, niiden riittävyyden arviointitapaa ja oikeudellista muotoa sopimuksessa.

Muotoilu "contributions" tuli viime hetken neuvotteluissa BASIC-ryhmän (Brasilia, Etelä-Afrikka, Intia, Kiina) vaatimuksesta kuvastaen BASIC:in ja ns. samanmielisten kehitysmaiden (LMDC, Like minded developing countries) vaatimusta, että myös uudessa sopimuksessa olisi säilytettävä ilmastopöytäkirjan maaliitteiden tiukka jako teollisuus- ja kehitysmaiden välillä, jolloin varsinaiset sitoumukset tulisivat vain teollisuusmailta. Muut, myös kehitysmaat, tukivat yhteiset mutta eriytyneet vastuut -periaatteen (CBDR) dynaamisempaa tulkintaa ja sitä, ettei Varsovassa mentäisi taaksepäin ADP:ssä aiemmin sovitusta (AILAC, AOSIS, myös LDC ja Afrikka-ryhmä). Vielä 22.11. oli uusien rinnakkaispuheenjohtajien (Kishan Kumarsingh / Trinidad ja Tobago, Artur Runge-Metzger / EU) päätösluonnoksessa "commitments" ja päätelmien liitteenä listaus sopimuselementtien määrittelyn kannalta keskeisistä jatkokeskustelun aiheista ml. hillintä, sopeutuminen, differentiaatio, sitoumusten määrittely, MRV, sopimuksen noudattaminen, mutta myös kehitysmaiden tukikysymyksiä. Säilyessään luettelo olisi ollut osa selkeämpää työohjelmaa. Vaikkei lista tyydyttänyt mitään osapuolta pitkienkin neuvottelujen jälkeen se ei ollut lopullinen tehtäväluettelo eikä ennakoinnin lopputulosta. LMDC ja BASIC lukuun ottamatta muut olisivat hyväksyneet päätös- ja päätelmäluonnokset.

Neuvottelut jatkuivat 23.11. lopputyöistunnossa, jolloin BASIC totesi, että niin kauan kuin "commitments" on tekstissä yhdessä "all Parties" kanssa, on oltava erottelu teollisuus- ja kehitysmaiden välillä (viittaus ilmastopöytäkirjan artiklaan 4. tai viittaus "in accordance with the provisions of the Convention"). LMDC ja BASIC viittasivat myös rahoituskysymysten ja ADP:n toisen raiteen (kunnianhimo ennen vuotta 2020) epätyytyttävään tilaan. Päätöksessä kuitenkin säilyi se, että sopimus koskee kaikkia maita, ja että sitoumuksilla on saavutettava

ilmastosopimuksen artiklan 2 tavoite ilmastojärjestelmän vaarallisen häiriintymisen estämisestä ("..applicable to all Parties towards achieving the objective of the Convention as set out in its Article 2.."). Päätöksessä myös korostetaan kehitysmaiden tukemista ja Balin toimintaohjelman toimeenpanoa.

ADP-neuvottelut saatiin 23.11. iltapäivällä päätökseen rinnakkaispuheenjohtajien neljännen päätösluonnoksen pohjalta täysistunnossa suullisesti tehdyin muokkauksin (FCCC/ADP/2013/L.4 päätelmät, ja FCCC/ADP/2013/L.4/Add.1 päätös).

3.2. Kunnianhimo ennen vuotta 2020 (ADP 3b, ADP-työpaja 14.11.) (Outi Leskelä)

Varsovan keskusteluissa pyrittiin löytämään vastausta kahteen kysymykseen: 1) Mitä konkreettisia lopputuloksia ADP:n toiselta raiteelta voisi saada Varsovassa 2) Miten voitaisiin katalysoida lisäpäästövähennystoimia ennen vuotta 2020?

Näissäkin keskusteluissa näkyi sama polarisoituminen kuin uuden ilmastopimuksen puolella. Samanmieliset maat, ALBA, Arabiryhmä sekä Kiina ja Intia esittivät tiukimpia kantoja. Teollisuusmaiden vastuuta tuotiin voimakkaasti esille, samoin vaadittiin Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden pikaista ratifioimista sekä I-liitteen maiden kunnianhimon nostamista. Erityisesti ALBA ja Arabiryhmä korostivat, että kunnianhimon nostaminen tällä raiteella on edellytys uuden ilmastopimuksen neuvottelujen etenemiselle.

EU:n ja muiden teollisuusmaiden ajamat täydentävät aloitteet (ICIs) eivät miellyttäneet kaikkia kehitysmaita. Intian mielestä ne vievät neuvottelut sivuraiteelle, siirtävät vastuun kehitysmaalle ja tuovat vain uusia bisnesmahdollisuuksia teollisuusmaalle. Intia ja Saudi-Arabia pitivät kiinni siitä, että HFC-kaasut eivät kuulu Montrealin pöytäkirjan alle. EU on tehnyt ensimmäisellä viikolla kesäisen Bonnin kaltaista HFC-outreachia ja yritti selittää, että tarkoitus on jakaa tehtäviä, ei siirtää niitä kokonaan pois UNFCCC:n alta. USA puhui pitkästi erilaisten aloitteiden ja yhteistyömahdollisuuksien puolesta. Se mainitsi myös Tukholman deklaraatiossa sovitun hiilivoimaloiden julkisen tuen lopettamisen. Rakentavia kantoja kehitysmaiden puolella esittivät mm. Meksiko, Mali, Mikronesia (HFC-kaasut) ja Nauru (uusiutuvat sekä energiatehokkuus). Lopulta ADP:n päätelmissä mainitaan kunnianhimon parantamisen tärkeys sekä luvataan järjestää yhteisiä tilaisuuksia, joissa voidaan vertailla tehokkaimpia hillintätoimia ja päivittää sihteeristön tekninen paperi.

Kaupunkien ja alueellisten toimijoiden rooli nousi vahvasti esille. Ensimmäisen kokousviikon torstaina järjestetyssä työpajassa oli aiheena kaupungistuminen sekä erityisesti liikenne- ja rakennussektorin haasteet ja mahdollisuudet. Toisella viikolla järjestettiin lisäksi keskustelutilaisuus, johon osallistui useita ministereitä ja kaupunginjohtajia, myös Christiana Figueres. Kaupungit ja alueet nousivatkin esille ADP:n päätelmissä.

4. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN (COP) 19. ISTUNTO, KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN (CMP) 9. ISTUNTO SEKÄ SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBI / SBSTA) 39. ISTUNNOT

4.1. Kehitysmaiden päästövähennykset (SBI 5, NAMA-työpaja 11.11.) (Matti Nummelin)

Aiheesta keskusteltiin SBI:n työpajassa kehitysmaiden päästövähennyksistä (Nationally Appropriate Mitigation Actions, NAMAs), NAMA:t ovat hyvin vaihtelevia politiikkatason toimista institutionaalisiin järjestelyihin ja konkreettisiin hankkeisiin. UNEP Risoe -instituutti kertoi haasteista ja rajoitteista NAMA:ja koskevassa tiedonsaannissa. Työpajassa keskusteltiin mm. kuinka NAMA:jen standardointi vaikuttaisi läpinäkyvyyteen. NAMA-tuesta alusti UNEP Risoe. Saksa ja UK esittelivät perustamansa NAMA Facilityn ja USA oman [LEDS Global Partnership](#) -ohjelmaansa. Asiantuntijakeskustelussa puhuttiin mm. perusuran määrittämisestä. Toisessa asiantuntijoiden keskusteluosiossa puhuttiin Saksan KfW-rahoituslaitoksen alustuksen pohjalta NAMA:jen rahoituksesta. Seuraavan SBI:n yhteydessä järjestetään jälleen työpaja, NAMA -yöohjelman mukaisesti.

Päätelmissä (FCCC/SBI/2013/L.8) mm. kutsutaan II-liitteen maita tukemaan NAMA:jen valmistelua ja toteutusta. Samoin sihteeristöä pyydetään raportoimaan NAMA-rekisteristä ja sen kautta annetusta tuesta.

4.2. Teollisuusmaiden päästövähennykset (SBSTA 15, SBI 17) (Tuija Talsi)

Dohassa pidetty COP 18 päätti perustaa SBSTA:n alle työohjelman teollisuusmaiden päästövähennystavoitteiden selkeyttämiseksi sekä tavoitteiden vertailtavuuden ja läpinäkyvyyden parantamiseksi. Kesäkuun 2013 Bonnin kokouksen yhteydessä järjestettiin ensimmäinen työpaja. Varsovassa keskustelua jatkettiin kesäkuun työpajan, osapuolten läheteiden sekä sihteeristön päivittämän teknisen paperin pohjalta. Varsovassa hyväksyttiin päätelmät, joiden mukaan päästövähennystavoitteiden selkeyttämisen kannalta tärkeitä yhteisiä elementtejä voisivat olla sektorit, kaasut ja lämmityspotentiaalit. Työtä jatketaan vuonna 2014 sen jälkeen, kun osapuolet ovat toimittaneet ensimmäiset kaksivuotisoraporttinsa. Sihteeristöä pyydettiin järjestämään asiantuntijatyöpajoja ja teknisiä briefejä vuonna 2014 nielujen (LULUCF) sekä markkinamekanismien roolista, kaasuista, sektoreista ja lämmityspotentiaaleista sekä päästövähennystavoitteista. Sihteeristöä pyydettiin myös päivittämään tekninen paperi.

Sihteeristön tekninen paperi: <http://unfccc.int/resource/docs/2013/tp/07.pdf>

Kesäkuun työpajan raportti <http://unfccc.int/resource/docs/2013/sbsta/eng/inf10.pdf>

Viimeaikainen kehitys eräissä teollisuusmaissa

Kioton pöytäkirjan ensimmäisellä velvoitekaudella päästövähennystavoitteen ottaneista maista Kanada irtautui kokonaan Kioton pöytäkirjasta jo vuonna 2011 eikä sillä ole päästövähennysvelvoitteita toiselle velvoitekaudelle. Muista Kioton pöytäkirjan toiseen velvoitekauteen osallistuneista maista Venäjä ja Japani ilmoittivat, etteivät ne ota muodollista päästövähennysvelvoitetta toiselle velvoitekaudelle. Samoin Uusi-Seelanti jäi Durbanin ja Dohan osapuolikkousten tuloksena pois toiselta velvoitekaudelta.

Japani on kuitenkin aiemmin ilmoittanut tavoittelevansa -25 % päästövähennyksiä vuoteen 2020 mennessä. Nyt se Varsovan kokouksen aikana kuitenkin ilmoitti heikentävänsä merkittävästi päästötavoitettaan. Uudeksi päästötavoitteekseen se ilmoitti -3,8 % vuoden 2005 tasosta, mikä merkitsee +3 %:n kasvua vuoden 1990 tasoon verrattuna. Syyksi mainittiin Fukushima tapahtumat ja ydinvoimasta luopumisen suunnitelmat. Alustavien analyysien mukaan siirtyminen esimerkiksi ydinvoimasta kivihiiileen ei kuitenkaan riitä selittämään tehtyä päästövähennystavoitteen muutosta, vaan kyseessä on laajempi kunnianhimon tason lasku. Samalla Japani lupasi ilmatorahoitusta kolmen vuoden aikana yhteensä 16 miljardia dollaria, josta yksityistä rahoitusta on 3 miljardia dollaria. Summa on suurin piirtein sama kuin Japanin lyhyen aikavälin ilmatorahoituskauten rahoitus vuosina 2010–2012 eli varsinaisesta rahoituksen tason nostosta ei voida puhua. Muiden osapuolten ja toimijoiden reaktiot Japanin ilmoitukseen olivat pettyneitä, jopa tyrmistyneitä.

Australia liittyi Kioton pöytäkirjan toiseen velvoitekauteen Dohan osapuolikokouksessa päästövähennysvelvoitteella -5 % vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta. Hallituksen vaihdos syksyllä 2013 on kuitenkin aiheuttanut suuria muutoksia Australian ilmastopolitiikassa. Uusi hallitus on muun muassa ilmoittanut peruuttavansa hiilidioksidiveron ja hajottavansa ennen vaikutusvaltaisen ilmastokomiteansa. Myös EU:n komission kanssa alustavasti tehty sopimus Australian liittymisestä EU:n päästökauppajärjestelmään ei näissä olosuhteissa toteutune.

4.3. Rahoitus (SBI 12, SBI 18a-b, COP 11, CMP 7) (Outi Honkatukia, Folke Sundman, Tuija Talsi)

Rahoituskysymykset olivat esillä keskeisenä läpileikkaavana teemana koko kokouksen ajan sekä virallisissa sessioissa että useissa sivutapahtumissa.

Sopeutumisrahoitus yleensä ja Sopeutumisrahaston (Adaptation Fund, AF) rahoituspohjan turvaaminen olivat tämän osapuolikokouksen keskeisiä rahoituskysymyksiä. Sopeutumisrahaston johtokunnan raportin pohjalta käytiin pitkät neuvottelut rahaston tulevasta asemasta ja rahoituspohjasta. Neuvotteluja helpotti muutamien teollisuusmaiden reilun sadan miljoonan vapaaehtoinen rahoitustuki AF:lle, josta Suomen osuus oli 5 miljoonaa euroa. Lisäksi päätettiin käynnistää rahaston toinen arviointi, joka toteutetaan vuoden 2014 aikana.

Osapuolikokouksen alainen rahoitusagenda oli raskas. Neuvottelutulos saatiin Pysyvän rahoituskomitean raportista, COP:in ja Vihreän rahaston välisistä hallinnollisista järjestelyistä, GEF:in raportista ja ohjinnasta sekä ilmastopöytäkirjan rahoitusmekanismin viidennen arvioinnin käynnistämisestä.

Sekä näiden agendakohtien että Sopeutumisrahaston asioiden osalta neuvottelutulokset vastasivat hyvin EU:n asettamia neuvottelutavoitteita.

Kokouksen vaikeimmiksi kysymyksiksi nousivat pitkän aikavälin ilmatorahoitusta koskeva työohjelma (11a) sekä Vihreän ilmatorahaston ohjinta ja varsinaisen rahoitustoiminnan käynnistäminen. Näitä asioita koskevat päätösesitykset siirtyivät toisen neuvotteluviikon lopulla ministeritasolla ratkaistaviksi Tanskan ja Ugandan ministerien johdolla.

Pitkän aikavälin ilmatorahoitusta koskevan työohjelman alla sovittiin, että teollisuusmaiden tulisi lisätä julkista ilmatorahoitusta lyhyen aikavälin ilmatorahoitussitoumukseen nähden. Päätöksessä (FCCC/CP/2013/L.13) kehoitettiin osapuolia kohentamaan toimintaympäristöään. Teollisuusmaita kehoitettiin ohjaamaan merkittävä osa julkisesta ilmatorahoituksesta ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja muistutettiin, että rahoitusta tulisi kanavoida erityisesti

vihreän ilmastorahaston kautta. Teollisuusmaita pyydettiin sisällyttämään kaksivuotisraportteihinsa kvantitatiivista ja kvalitatiivista tietoa ilmastorahoituksen kasvattamisesta.

Varsovassa sovittiin Vihreän ilmastorahaston ja osapuolikokouksen väliset hallinnolliset järjestelyt; asia jota Dohan osapuolikokouksessa ei saatu sovittua. Lisäksi päätettiin koota Vihreään ilmastorahastoon ensimmäinen merkittävä rahoituserä.

Ministeri Niinistön pitämässä Suomen kansallisessa puheenvuorossa esitetyt linjaukset Suomen ilmastorahoituksesta saivat varsin myönteisen vastaanoton.

Budjetti vuosille 2014–2015 (SBI 18b)

Keskustelut sihteeristön budjetista vuosille 2013–2014 venyivät koko kahden viikon kokouksen mittaisiksi. Nämä periaatteessa tekniset keskustelut pääsivät politisoitumaan, mitä EU ja muut teollisuusmaat olisivat halunneet välttää. G77 lähinnä Filippiinien johdolla ja muiden samanmielisten maiden (mm. Egypti, Saudi-Arabia, Nicaragua, Kiina) tukemana kyseenalaisti aluksi koko sihteeristön budjettiehdotuksen. Ne katsoivat, että MRV-hankkeisiin käytetään aivan liikaa varoja ja että hillinnän ja sopeutumisen välille tulisi saada sihteeristönkin budjetissa tasapaino. MRV-hankkeet tulisi siirtää ydinbudjetista ylimääräisen rahoituksen varaan, kun taas olemassa olevia komiteoita (Sopeutumiskomitea, Pysyvä rahoituskomitea, Teknologiakomitea) pitäisi rahoittaa yhä enemmän ydinbudjetista. Samoin vastatoimien henkilöstökulut tulisi siirtää ydinbudjettiin (Saudi-Arabia).

Varsinaisten budjettiasioiden lisäksi G77-ryhmää hiersi kysymys kehitysmaaryhmien edustajien osallistumisesta eri komiteoiden toimintaan: niiden mielestä on epäoikeudenmukaista, että varakkaampien kehitysmaiden (GDP/capita-kriteeri) komiteaedustajien kustannuksia ei välttämättä korvata, mikä pakottaa kehitysmaaryhmät valitsemaan edustajansa BKT:n pohjalta, käytännössä ns. köyhemmistä maista.

Rahoituksen taso oli EU:lle sisäisesti vaikea kysymys. Sihteeristön budjetin 0-kasvukin aiheuttaa joidenkin jäsenmaiden maksuosuuksien kasvua muuttuneen YK-skaalan vuoksi. Kokouksen kuluessa EU pääsi kuitenkin yhteisymmärrykseen noin 10 % kasvusta, mikä aiheutuisi pääasiassa sihteeristön kasvavista MRV-kuluista. Muut teollisuusmaat (Umbrella Group, Environmental Integrity Group) olivat alun perinkin valmiit hyväksymään tätä suuremmankin budjetin kasvun, ehkä jopa 15 %:iin asti.

Neuvottelujen kuluessa ainakin osa Afrikan maista sekä LDC- ja AOSIS-ryhmät olivat pian halukkaampia keskustelemaan kompromissiratkaisuista ymmärtäen, että ilman toimivaa sihteeristöä ilmastoneuvottelut ja niiden alaelimetkään eivät voi jatkaa toimintaansa.

Ratkaisu budjettikysymyksiin löytyi kuitenkin vasta viimeisenä kokouspäivänä, jolloin palattiin lähelle sihteeristön alkuperäistä ehdotusta, mutta niin, että budjetin kasvuksi hyväksyttiin lopulta 12,6 %. Hyväksytyyn budjettiin ei sisällynyt useiden G77-maiden vaatimia näkyviä siirtoja eri budjettilinjojen ja henkilöstön jakautumisen välillä, vaan budjetti jäi tältä osin joustavammaksi, kuten sihteeristö oli toivonutkin. Myönnytyksenä lisättiin mm. sopeutumistyöhön käytettävän henkilöstön määrää, mutta toisaalta MRV:n osuus jäi entiselleen sihteeristön ja teollisuusmaiden toivomalla tavalla.

Pitkiksi venyneet keskustelut sihteeristön budjetista saattoivat osin johtua G77 taktikoinnista ja halusta nähdä lopputuloksia muilla osa-alueilla, ennen kuin ne antoivat myönnytyksiä tässä sinänsä teknisessä asiassa. Lopputulos oli kuitenkin toivottu ja lähellä EU:n asettamia tavoitteita. Syntynyt tilanne kuitenkin osoitti, että budjettikeskustelut tulisi pyrkiä käymään

Bonnin välikokouksissa, jottei COP:in kallisarvoista aikaa kulu tämän suuntaisiin keskusteluihin. Tänä vuonna tilannetta oli kuitenkin mahdoton välttää, kun SBI:n asialistaa ei pystytty kesäkuun Bonnin kokouksessa hyväksymään, eikä budjettikeskusteluja edes aloittamaan.

4.4. Sopeutuminen, vähiten kehittyneet maat sekä vahingot ja menetykset (SBSTA 3-4, SBI 8-11, COP 14) (Johanna Pietikäinen)

Sopeutumiskomitean raportti (SBI 8 ja SBSTA 4)

Sopeutumiskomitean toisen raportin käsittely oli sekä SBI:n että SBSTA:n agendalla, käytännössä keskustelu hoidettiin Helen Plumen (Uusi-Seelanti) vetämissä epävirallisissa SBI/SBSTA -yhteiskonsultaatioissa. Päätös (FCCC/SB/2013/L.2) on pitkälti proseduraalinen, siinä mm. vaaditaan komiteaa järjestämään erityistapahtuma SBI/SBSTA40:n aikana esitelläkseen työtään ja luomaan dialogia osapuolien ja muiden oleellisten tahojen kanssa. Lisäksi päätetään komitean puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan muuttamisesta rinnakkaispuheenjohtajiksi. Suurin kiista käytiin siitä, miten komitean budjettivaje huomioidaan päätöksessä. Lopulta päädyttiin mainitsemaan vaje päätöksen johdantokappaleissa, eikä operatiivisissa kappaleissa ja lievemmin sanakääntein.

Nairobin työohjelma ilmastonmuutoksen vaikutuksista, haavoittuvuudesta ja sopeutumisesta (NWP) (SBSTA 3)

Nairobin työohjelman epävirallisia konsultaatioita vetivät Don Lemmon (Kanada) ja Juan Hoffmaister (Bolivia,) ja niiden osalta saatiin valmiiksi sekä päätelmät että COP-päätös (FCCC/SBSTA/2013/L.34, FCCC/SBSTA/2013/L.34/Add. 1). Päätelmissä kehoitetaan sihteeristöä järjestämään aiemmin sovittu tekninen asiantuntijatapaaminen alkuperäisenkansojen tietoihin ja sukupuolinäkökulmaan liittyen yhdessä vastaavan Sopeutumiskomitean työpajan kanssa sekä pyydetään osapuolilta ja kumppanijärjestöiltä läheteitä 20.8.2014 mennessä sopeutumissuunnittelun hyvistä käytännöistä.

Osapuolikokouksen päätöksessä jatkaa työohjelmaa sovitaan sen toimintatapojen kehittämisestä sekä uusien toimien sopimisesta ensi vuonna. Lisäksi sovitaan, että SBSTA44:ssa tehdään väliarvio sekä sovitaan mahdollisesti uusista tehtävistä ja että SBSTA48:ssa tehdään kokonaisarvio työohjelman relevanssista ja tehokkuudesta. Päätökseen liittyvissä viime metrien keskusteluissa kiisteltiin siitä, miten ja mitä osapuolia kehoitetaan tukemaan työohjelmaa rahallisesti ja muutoin (teollisuusmaat vai kaikki osapuolet) sekä tuleeko ruokaturva yhdeksi teemaksi. Kiista ruokaturvasta käytiin kehitysmaiden välillä ja se jäi pois, mutta päätösmuotoilu ei sulje sitä kuitenkaan lopullisesti pois työohjelman jatkokeskusteluista.

Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat (SBI 9)

Tämän asiakohdan alla keskustelut keskittyivät vähiten kehittyneiden maiden asiantuntiryhmän (LEG) raporttien ruotimiseen, epävirallisia konsultaatioita veti suurlähettiläs Colin Beck (Salomonsaaret). Yleensä EU on tiukimmin katsonut, että LEG pysyy mandaatissaan, eikä haali liikaa työtä - nyt tukea tähän saatiin myös Norjalta. Asiakohdasta saatiin lyhyiden neuvottelujen jälkeen päätelmät (FCCC/SBI/2013/L.2), joissa toivotettiin LEG:in työohjelma tervetulleeksi ja kannustettiin pitämään joustonvaraa sen toimeenpanossa

resurssitilanne huomioiden. Asiakohdan EU:n neuvottelijana toimi Suomen Johanna Pietikäinen.

Kansalliset sopeutumis suunnitelmat (SBI 10)

Durbanin päätösten mukaisesti keskustelut kansallisten pitkän aikavälin sopeutumis suunnitelmien (NAP / National Adaptation Plan) alla keskittyivät tänä vuonna Durbanissa sovittuihin alustaviin ohjeisiin suunnitelmien tekoon liittyen. Asiakohdan epävirallisia konsultaatioita vetivät Irlannin Frank McGovern ja Malediivien Amjad Abdulla. Alun kovien kehitysmaa-puheenvuorojen jälkeen neuvottelut käytiin hyvin rakentavasti ja osapuolien toiveesta pääasiallisesti ilman fasilitoijien apua.

Lopulta kehitysmaille tärkein asia tuntui olevan se, että Varsovasta saadaan tähän liittyen päätös, riippumatta sen sisällöstä, jotta asia pysy tarpeeksi korkealla tasolla. Päätelmissä (FCCC/SBI/2013/L.10) LEG:iä kehoitetaan jatkamaan tukeaan tähän liittyen sekä kutsutaan Sopeutumiskomitean alaista NAP -työryhmää raportoimaan työstään, komitean kautta, SBI/SBSTA41. Päätöksessä (FCCC/SBI/2013/L.10/Add.1) kehoitetaan teollisuusmaita, YK-toimijoita jne. jatkamaan tukea tälle prosessille sekä pyydetään osapuolia ja relevantteja tahoja lähettämään näkemyksiään Durbanin ohjeisiin liittyen sekä muista mahdollisista oleellisista seikoista 26.3.2014 mennessä SBI40:n harkintaa varten. Päätöksen oikeastaan ainut uusi asia on kutsu eri tahoille luoda tähän prosessiin liittyen tukiohjelmaa, muillekin kuin vähiten kehittyneille maille. Tähänkin liittyen tietoa toivotaan lähetettävän maaliskuuhun mennessä. Edistymistä ja ohjinnan tarvetta arvioidaan seuraavan kerran COP20. Asiakohdan EU:n neuvottelijoina toimivat Ruotsin Angela Kallhauge ja Suomen Johanna Pietikäinen.

Vahingot ja menetykset (loss and damage) (SBI 11)

Asiakohdan virkamiestason neuvotteluja fasilitoivat Anna Lindstedt (Ruotsi) ja Robert Van Lierop (St. Kitts and Nevis), ministeritason neuvotteluja fasilitoivat Bomo Edna Molewa (Etelä-Afrikka) ja Lena Ek (Ruotsi). Asiakohdan neuvottelut eivät juuri edenneet ensimmäisen viikon aikana, joten rinnakkaispuheenjohtajat tekivät hyvin lyhyet ja proseduraaliset SBI -päätelmät (FCCC/SBI/2013/L.15), joilla asian käsittely siirrettiin osapuolikokouksen alle.

Toisella viikolla aikaa käytettiin virkamiestasolla pääasiassa löytämään sopivat muotoilut helpoimpien asioiden osalta ja luomaan ministeritason keskusteluun vaihtoehtoja vaikeimmista asioista. Yhteisymmärrystä löytyi esimerkiksi koordinaation ja tiedonkeruun parantamisesta sekä sopimuksen ulkopuolisten relevanttien tahojen työn huomioimisesta ja sen päälle rakentamisesta. Vaikeimmat asiat olivat odotetusti sovittavan institutionaalisen järjestelmän rakenne ja tukeen liittyvät muotoilut. Loppuneuvottelut käytiin lähinnä kahdenvälisen tapaamisen avulla G77:n, Norjan, USA:n ja EU:n jättämien ehdotusten pohjalta.

G77:n esitys olisi jättänyt vielä paljonkin yksityiskohtia auki ja kompromissi syntyi EU:n ehdotuksesta luoda Varsovassa kansainvälinen mekanismi ja sen alle G77:n esityksen mukaisesti eräänlainen johtokunta (executive committee), jonka väliaikaiseksi jäseniksi tulee jo olemassa olevien sopimuksen alaisten elinten jäseniä. Näin saatiin jonkinlainen välipäätös tälle keskustelulle ja mekanismi toimintaan. Tämä kompromissi oli kuitenkin kaatua loppumetreillä USA:n ja G77:n erimielisyyteen mekanismin laittamisesta Cancúnin Sopeutumisviitekehyksen (CAF) alle, eli käytännössä mekanismin rajaamisesta

sopeutumiseen. Tämä ratkaistiin lopulta sopivalla johdantotekstillä, jossa todetaan, että sopeutumistoimet eivät välttämättä aina riitä tuhojen estämiseen, lisäksi mekanismin arviosta (sen ajankohdasta ja sisällöstä) käytiin loppuväanttöjen yhteydessä vielä keskustelua.

Päätöstekstin (FCCC/CP/2013/L.15) mukaan väliaikaisen johtokunnan ensimmäinen kokous sovittiin pidettäväksi viimeistään maaliskuussa, käytännössä ADP -kokouksen yhteydessä. Sen tulee luoda SBSTA/SBI41 hyväksyttäväksi kaksivuotinen työohjelma. Väliaikaisen järjestelyn jatkosta sovitaan Limassa joulukuussa 2014 ja mekanismin uudelleentarkastelu (mukaan lukien sen rakenne, mandaatti ja tehokkuus) tehdään 2016. Päätös mahdollistaa mekanismille suositusten tekemisen muun muassa sopimuksen alaiselle rahoitusmekanismille osapuolikokouksen kautta.

Sopeutuminen ja ADP

Aiemmasta poiketen vahingot ja menetykset eivät juuri nousseet ADP -keskusteluihin Varsovassa. Sen sijaan sopeutumisrahoitus ja sopeutumissuunnitelmien (NAP) sisällyttäminen uuteen sopimukseen oli edelleen vahvasti esillä. Kehitysmaat ajavat kansallisten sopeutumissuunnitelmien tekemistä (ja niiden toimeenpanoa) pakollisiksi kaikille kehitysmailla vähän samaan tapaan kuin mitä NAPA:t olivat vähiten kehittyneille maille. Tämä sama linja on näkynyt myös SBI:n alla käydyissä keskusteluissa, vaikka Cancúnissa prosessi perustettiin vain vähiten kehittyneitä maita varten. Lisäksi globaali sopeutumistavoite on edelleen ollut vahvasti esillä ja linkattuna sekä rahoitukseen että hillintään.

4.5. Metsät, maankäyttö ja maatalous (SBSTA 5-6, SBSTA 10, SBSTA 12b, SBI 6, maataloustyöpaja 12.11.) *(Heikki Granholm, Vesa Kaarakka, Matti Kahra, Hanna Mattila, Tatu Torniainen)*

LULUCF (SBSTA 12b)

LULUCF sujui kokonaisuutena odotusten mukaisesti. EU:n päätavoitteena oli saattaa loppuun Kioton toiseen kauteen liittyvät CDM:n sekä lisäisyyteen liittyvät työohjelmat sekä edistää uuden sopimuksen sääntöjen hahmottumista. CDM-työohjelmia (mahdolliset uudet toimet ja pysyvyys) koskevat lähetteet olivat valtaosin liian yleisellä tasolla, jotta ehdotuksia uusista toimista olisi voitua käsitellä syvällisemmin. Lopulliset päätelmät (FCCC/SBSTA/2013/L.26) sisältävät päätöksen siirtää vuoden 2020 jälkeistä aikaa koskevien työohjelmien (kattavampi laskenta ja lisäisyys) käsittely SBSTA40:een. CDM:n osalta pyydetään läheteitä 28.2.2014 mennessä. Läheteiden pohjalta sihteeristö laatii teknisen raportin, joka toimii mahdollisen työpajan (syksy 2014) pohjana. EU ja Uusi-Seelanti toivoivat Kioto-maita laajempaa keskustelua vuoden 2020 jälkeisestä laskennasta. Tästä järjestetään mahdollisesti työpaja COP20:n aikana. (FCCC/SBSTA/2013/L.26). Lisäksi käytiin laajaa keskustelua lisäisyyden työohjelman lopettamisesta kokonaan (Australia, EU, Norja, Japani) tai sisällyttämisestä osaksi kattavampaa laskentaa (Papua-Uusi-Guinea, Etiopia, Kiina). Konsensusta ei saavutettu, joten työohjelmat päätettiin pitää omina asiakohtinaan.

Maatalous (SBSTA 10)

G77:n – etenkin Intian - jyrkkä asenne maatalouskeskusteluihin yllätti monet. SBSTA:n avausistunnossa maanantaina 11.11. G77 vastusti maatalouden kontaktiryhmän perustamista. Heidän mielestä Varsovassa tuli ainoastaan pitää sopeutumisen työpaja, muusta ei ollut sovittu. Tämä oli vastoin teollisuusmaiden ja puheenjohtajan tulkintaa. Bonnissa sovittu

työpaja pidettiin siten suunnitellusti tiistaina 12.11. Seuraavana päivänä SBSTA:n täysistunnossa hyväksyttiin maatalouden alustavat päätelmät, joiden mukaan raportti työpajasta ja syyskuun läheteet käsitellään SBSTA40:ssa. Samalla todettiin, että kontaktiryhmää ei perusteta Varsovassa. Lopullisessa päätöstekstissä (FCCC/SBSTA/2013/L.35) vahvistettiin alustavat päätelmät alkuperäisen ilmoituksen mukaisesti. Teollisuusmaat hyväksyivät tekstin, mutta paheksuivat prosessia ja sitä, ettei kontaktiryhmää perustettu.

REDD+ (SBSTA/SBI/COP)

REDD+ oli Varsovan kokouksen yksi merkittävimpiä edistysaskeleita. Seitsemän vuoden työn jälkeen sovittiin instrumenttia koskevista säännöistä, instituutioista ja rahoituksesta. Päätöskokonaisuus mahdollistaa siirtymisen uuteen vaiheeseen toimeenpanossa. Se käsittää yhteensä seitsemän eri osa-aluetta, joka nimettiin Warsaw REDD+ Frameworkiksi.

SBSTA:n alla metodologiset päätökset koskevat

- 1) kansallisia metsämonitorointijärjestelmiä (FCCC/SBSTA/2013/L.12/Add.1)
- 2) toimeenpanoa koskevia turvalausekkeita (FCCC/SBSTA/2013/L.12/Add.2)
- 3) metsäkatoa ajavien tekijöiden huomioimista (FCCC/SBSTA/2013/L.12/Add.3)
- 4) monitorointia, raportointia ja tulosten verifiointia (FCCC/SBSTA/2013/L.33/Add.2) koskevia modaliteetteja sekä
- 5) vaikutuksia mittaavien vertailutasojen teknistä tarkistamista (FCCC/SBSTA/2013/L.33/Add.1)

Yhteisessä SBSTA/SBI -päätöksessä (FCCC/CP/2013/L.6) pyritään kehittämään maissa tehtävien REDD+- toimeenpanon koordinoitua. Päätöksessä kutsutaan osapuolia nimeämään kansallinen taho (national entity) tai kontaktipiste (focal point), joka jatkossa vastaa toimeenpanon koordinaation kehittämisestä. COP:in rahoituspäätöksessä (FCCC/CP/2013/L.5)) päätetään REDD+-instrumenttiin liittyvän rahoituksen läpinäkyvyyden ja vaikuttavuuden parantamisesta erillisen sähköisen alustan avulla (information hub). Lisäksi päätöksessä vahvistetaan ajatus rahoituksen kanavoimisesta kaikkiin REDD+-vaiheisiin tasapainoisesti sekä eri kanavia hyödyntäen (mukaan lukien Vihreä ilmastorahasto). Suomi on kehitysyhteistyössä tukenut REDD+-ohjelmia keskimäärin noin 11,5 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2008–2012.

4.6. Päästöyksiköiden kauppa ja mekanismit (SBSTA 13, SBI 7, CMP 4-5) (Karoliina Anttonen, Marko Berglund, Juhani Tirkkonen)

Markkina- ja ei-markkinamekanismit ilmastopimuksen alla (SBSTA 13)

Vaihtoehtoisten lähestymistapojen kehys (FVA) / Ei-markkinapohjaiset lähestymistavat (NMA) / Uusi markkinamekanismi (NMM): Asiakohtien käsittely edistyi hitaasti. Uutta markkinamekanismia koskeva teksti ei kehittynyt paljoakaan, ja EU on edelleen ainoa demandööri asiassa. FVA:n kohdalla EU korosti läpinäkyvyyden, yhteisten sääntöjen ja laatutarkistusten merkitystä. Umbrella-maille vähäisemmätkin vaatimukset olisivat riittäneet, ja tietyille kehitysmaille (ALBA) ei-markkinapohjaisten lähestymistapojen sisällyttäminen FVA:han oli keskustelujen jatkamisen edellytys. Kävi ilmeiseksi, että asioita oli käsiteltävä pakettina. Puheenjohtaja esitti Information Sharing Platformin perustamista. EU olisi voinut hyväksyä alustan sillä edellytyksellä, että alusta olisi vain ensimmäinen askel ja EU:n ajamat muut elementit seuraisivat perässä. Osapuolet eivät pystyneet sopimaan asian jatkokäsittelystä, ja asia siirrettiin SBSTA40:een ilman neuvottelutekstiä.

Korkean tason osuuden aikana COP-puheenjohtajamaa Puola kävi marginaaleissa konsultaatioita Information Sharing Platformin perustamisesta, mutta konkreettisen tekstin puuttuessa asia ei edennyt. Lisäksi korkealla tasolla käytiin yleinen keskustelu markkinoiden merkityksestä tulevassa sopimusjärjestelyssä. EU korosti yhteisten sääntöjen ja laatuvaatimusten merkitystä

Yhteistoteutus / Joint Implementation (JI)

Guidance relating to joint implementation (CMP 5a): Asiakohdan keskustelut keskittyivät JI:n ja CDM:n akkreditointijärjestelmien yhteensovittamiseen. Osapuolet päätyivät pyytämään yhteistoteutuksen ohjauskomitealta (JISC) yksityiskohtaista suositusta JI-akkreditointijärjestelmän yhteensovittamisesta CDM-akkreditointijärjestelmän kanssa (-/CMP.9).

Yhteistoteutuksen säännöt (SBI 7b): Asiakohdan tavoitteena oli uudistaa yhteistoteutuksen sääntöjä. Keskusteluja käytiin sihteeristön taustapaperin (FCCC/SBI/2013/INF.3) pohjalta. Työtä tehtiin hyvässä hengessä ja EU sai lukuisia haluamiaan muutoksia tekstiin. Uudet säännöt mahdollistaisivat nettomitigaation standardoitujen perusurien ja vapaaehtoisten mitätöintien kautta sekä vahvistaisivat lisäyystarkastelua ja parantaisivat mekanismin hallintoa. Asian käsittelyä jatketaan Varsovassa tehdyn työn pohjalta SBI40:ssa (FCCC/SBI/2013/L.11).

Päästövähennysyksiköiden (ERU) nopeutetun liikkeellelaskun säännöt (SBI 7c): Asiakohdan tavoitteena on tarkastella keinoja mahdollistaa ERU:jen liikkeellelasku Kioton pöytäkirjan toisella sitomuskaudella ennen vuotta 2016, jolloin liikkeellelasku olisi nyky sääntöjen mukaan aikaisintaan mahdollista. Ratkaisu kiinnostaa erityisesti Ukrainaa, jolla on mittava JI-toiminta. Keskusteluja käytiin JISC:in suosittelman ratkaisun pohjalta. Ratkaisu mahdollistaisi etukäteen tapahtuvan sallittujen päästömääräyksiköiden (AAU) liikkeellelaskun ERU:jen myöntämistä varten. Asiakohdassa ei edetty ajan puutteen ja päällekkäisten neuvottelujen vuoksi. AOSIS vastusti voimakkaasti rinnakkais-puheenjohtajien ehdottamaa ratkaisua, koska se tarkoittaisi poikkeusta nykyisiin laskenta-sääntöihin. Asian käsittelyä jatketaan SBI40:ssa kesällä 2014 rinnakkaispuheenjohtajien tekstin pohjalta (FCCC/SBI/2013/L.12). Asiakohdan neuvottelijana EU:n puolesta toimi Karoliina Anttonen.

Kelpoisuuden toteaminen Kioton pöytäkirjan toisella velvoitekaudella I-liitteen osapuolille, joiden kelpoisuutta ei ole vielä todettu (SBI 7d): Asiakohta koski sellaisten B-liitteen maiden kelpoisuutta osallistua mekanismien käyttöön Kioton pöytäkirjan toisella sitomuskaudella, joilla ei ollut QELRC:ia (Quantified Emission Limitation and Reduction Commitment) Kioton pöytäkirjan ensimmäisellä sitomuskaudella. Asia oli EU:lle tärkeä uusien jäsenvaltioiden Kyproksen ja Maltan ja tätä kautta EU:n rekisterijärjestelmän toimivuuden kannalta. Saavutettiin ratkaisu, jonka mukaan nopeutettu kelpoisuus koskisi vain sertifioitujen päästöyksiköiden (CER) hankintaa (-/CMP.9).

Puhtaan kehityksen mekanismi (CDM)

CDM-ohjinta (CMP 4a): Nykyisestä markkinatilanteesta ja puhtaan kehityksen mekanismin alhaisesta kysynnästä huolimatta CDM-ohjinnasta neuvoteltiin Varsovan kokouksen loppumetreille asti. Neuvotteluryhmässä ei päästy puhtaaseen tekstiin ja neuvotteluja jatkettiin kahdenvälisissä tapaamisissa, COP-puheenjohtajistoa myöten. Lopulta osapuolet suostuivat

poistamaan päätöstekstistä kaikki kappaleet, joista ei neuvotteluryhmässä päästy sopuun. Puheenjohtaja vei puhtaan tekstin CMP-täysistuntoon, jossa Ecuador piti puheenvuoron yksipuolisista kauppatoimista. Päätöksessä annetaan ohjeistusta muun muassa hankkeiden kestäväen kehityksen seurannasta ja tehtiin tiettyjä metodologisia parannuksia. Neuvotteluryhmän rinnakkaispuheenjohtajana toimi ylitarkastaja Marko Berglund (UM).

CDM sääntöuudistus (SBI 7a): Marrakechin sopimusten mukaan puhtaan kehityksen mekanismin menetelmien ja menettelytapasääntöjen uudistamisesta olisi pitänyt päättää Varsovan kokouksessa. Koska SBI:n alla ei neuvoteltu Bonnin välikokouksessa kesällä 2013, ei Varsovasta kuitenkaan odotettu uusiin sääntöihin liittyvää lopullista päätöstä. Neuvotteluryhmä sopi prosessipäätöksen, jonka mukaan sihteeristö valmistaa maaliskuun lopulle 2014 teknisen paperin CDM-hallintoelimestä, todentajien vastuista, ohjelmallisesta CDM:stä, hyvityskausien pituudesta, lisäisyyden osoittamisesta, toimivaltaisista viranomaisista sekä hankesyklistä. Osapuolilta pyydetään näihin liittyvät lähetteet huhtikuun 2014 loppuun mennessä. Neuvottelut jatkuvat ensi vuonna tavoitteena sopia uusista säännöistä Limassa. Neuvotteluryhmän rinnakkaispuheenjohtajana toimi ylitarkastaja Marko Berglund (UM).

CDM-valitusmenettely (SBI 7e): Tiukan neuvotteluaiakataulun takia CDM-valitusmenettelyyn liittyvä asiakohta siirrettiin SB:40een ilman neuvotteluja Varsovassa.

Muut mekanismiasiat

ITL- budjetti: ITL-budjetti käsiteltiin spin-off -ryhmänä muusta budjetista. Budjetti vuosille 2014–2015 hyväksyttiin (5 481 520 €). Osapuolten osuudet lasketaan päätöksen 8/CMP.8 mukaisesti. Suomen maksuosuus on 1,009 %, eli 27 651 € vuonna 2014 ja 27 651 € vuonna 2015.

Kioton pöytäkirjan Dohan muutoksen 3.7 ter artiklan selvennys (CMP 11): Asiakohta liittyy Kioton pöytäkirjan muutokseen. Artikla 3.7 ter käsittelee sallitun päästömäärän rajoittamista toisella velvoitekaudella siten, että sallittu päästömäärä ei saa ylittää osapuolen vuosien 2008–2010 päästöjen perusteella laskettavaa päästömäärää. Päätös oli osa Dohan ilmastokokouksen viime hetkillä sovittua pakettia, jonka hyväksymisessä Venäjä, Ukraina, Valkovenäjä ja Kazakstan kokivat tulleen väärin kohdelluiksi. Asiakohtaa päätettiin käsitellä Kioton toisen velvoitekauden raportointi- ja laskentasääntöjä käsittelevän SBSTA 12a -asiakohdan yhteydessä. Asiakohdasta ei päästy yksimielisyyteen ja neuvotteluja jatketaan SBSTA40:ssa.

Samassa yhteydessä Ukraina nosti esiin niin ikään Dohan paketissa sovitun edellisen kauden ylijäämäreservin (Previous Period Surplus Reserve, PPSR) käytön. Nykyinen sääntö yhdistettynä 3.7 ter artiklaan tarkoittaisi, että PPSR-yksiköitä ei voisi käyttää kuittaamaan merkittävää osaan Ukrainan päästöistä. Ukraina vaati oikeudenmukaisempaa kohtelua säännön tulkinnassa. Ministeri Niinistö tuki kokouksen loppuhetkillä asiakohdan neuvotteluja, mutta asiaa ei onnistuttu ratkaisemaan Varsovassa.

EU antoi loppuistunnossa julkilausuman, jonka mukaan se olettaa, etteivät muut osapuolet enää avaa jo valmiiksi neuvoteltuja Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden raportointi- ja laskentasääntöjä. Tämä mahdollistaisi EU:lle Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden ratifioinnin edistämisen. Venezuela ja Brasilia kiistivät loppuistunnossa EU:n julkilausuman tulkinnan.

4.7. Ilmastopolitiikan vastetoimet (SBSTA 9, SBI 15, työpaja 12.11.) (*Jatta Jämsén, Juha Pyykkö*)

12.11. järjestettiin SBI/SBSTA-vastetoimifoorumin (Joint SBI/SBSTA Forum on the Impact of the Implementation of Response Measures) puitteissa kyseisen työohjelman viimeinen työpaja, joka keskittyi vastetoimistrategia yhteistyöhön (cooperation on response strategies). Puheenvuoroja käyttäneet sekä teollisuus- että kehitysmaat pitivät foorumia hyödyllisenä paikkana näkemystenvaihdolle vastotoimien taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista ja toimista näiden vaikutusten hallinnoinnissa. G77 korosti, että yhteistyö vastetoimistrategioiden suhteen tulisi nähdä kestävä kehityksen ja köyhyyden vähentämisen kontekstissa ja tapahtua UNFCCC:n periaatteiden mukaisesti. Vastotoimien vaikutusten arviointimenetelmiä tulee edelleen kehittää ja teollisuusmaiden raportointivaatimuksia vastotoimien suhteen lisätä. Tulee vahvistaa monenkeskistä yhteistyötä yksipuolisia toimia vastaan. Teollisuusmaapuheenvuoroissa korostettiin foorumin mahdollistamaa yhteistyön kehittämistä sekä vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä parhaana keinona vastotoimien suhteen.)

Varsovan kokouksessa oli tarkoitus arvioida vastotoimien foorumin tähänastinen työ ja harkita pitäisikö sen toiminta lopettaa vai jatkaa. Jatkon mahdollisuudesta, vähintään foorumin työn arvioinnin loppuunsaattamiseksi, oli yhteisymmärrystä, mutta mahdollisesta uudistetusta työohjelmasta ja jatkotyön elementeistä näkemuserot jatkuivat loppuun asti, eikä foorumin työn arviointia ja mahdollista jatkoa saatu sovittua Durbanin päätöksen edellyttämällä tavalla. G77/Kiina ehdotti mm. vastotoimimekanismin perustamista COP:in alle modaaliteetteineen ja toimeksiantoineen. Foorumi raportoi mekanismille, joka antaisi suosituksia ja raportteja COP:ille. Niiden pohjalta tehtäisiin päätöksiä. Foorumin ja mekanismin työohjelmassa olisi muun muassa teollisuusmaiden yksipuoliset toimet kehitysmaita vastaan. G77 halusi myös I-liitteen maille uusia raportointivelvoitteita siitä, miten ne toimivat siten, että haitalliset vaikutukset kehitysmaihin minimoidaan. Teollisuusmaiden mukaan raportointimekanismeja on jo riittävästi, muun muassa UNFCCC:lle annettavien maaraporttien muodossa.

Teollisuusmaat pitivät foorumia dialogin ja konkreettisemmista tapauksista keskustelemisen paikkana ja korostivat vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymisen ylitsekäyviä hyötyjä suhteessa mahdollisiin haittoihin, joita ilmastonmuutokseen puuttuminen saattaa aiheuttaa. SB39 päätti jättää EU:n, G77:n ja Yhdysvaltojen ehdotukset COP:in harkintaan (SBI:n ja SBSTA:n 16.11. yhteispäätelmät liitteineen FCCC/SB/2013/L.4). COP:in presidentti Korolecin apuna konsultaatioita veti Antigua ja Barbudan Diann Black Lane. Viimeisissä asiaa koskevissa neuvotteluissa 22.11. iltapäivällä yritettiin edelleen täsmentää työohjelman elementtejä, jotta ne saataisiin vielä COP:in päätösehdotukseen mukaan. Kuitenkin se, että päätösehdotus (FCCC/CP/2013/L.14) ei kokonaisuudessaan ollut käsiteltävänä viimeisissä konsultaatioissa, oli ongelma G77:lle. G77, erityisesti Argentiina ja Saudi-Arabia, vaativat myös edelleen työohjelmaan yksityiskohtaisempia listauksiaan, muun muassa kehittyneiden maiden yksipuolisten toimien käsittelyä. Lopputulos oli se, että kehitysmaiden pyynnöstä asia jätettiin jatkokäsittelyyn SB40:een.

4.8. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien tukeminen (SBI 14, COP13, CMP 12) (*Matti Nummelin*)

Asia käsiteltiin SBI:ssa ja yleiskeskustelussa ADP:ssa. SBI:ssa Amanda Katili Nioden (Indonesia) johdolla käydyissä informaaleissa ei edistytty ja keskustelua jatketaan Bonnissa. Osapuolilta myös pyydetään läheteitä 26.2.2014 mennessä tulevan kesäkuun Durban

Foorumissa käsiteltävistä aiheista. ADP:n yleiskeskustelussa osapuolet olivat yhtä mieltä, että toimintavalmiuksien tukeminen on tärkeä osa tulevaa sopimusta - se on läpileikkaava teema, yksi toteutuksen välineistä, joka rakentuu olemassa oleville järjestelyille ja perustuu maiden omiin tarpeisiin. Useat kehitysmaat esittivät perustettavaksi komiteaa/mekanismia ja ilmatorahastoihin aiheeseen varattua rahoitusikkunaa. SBI-päätelmät (sopimus: FCCC/SBI/2013/L.19; KP: FCCC/SBI/2013/L.18/Rev.1). Matti Nummelin toimi asiakohdassa EU:n neuvottelijana.

4.9. Teknologia (SBSTA 7, SBI 13) (Jukka Uosukainen)

Teknologiansiirron osalta Varsovan kokouksessa on yleisesti ottaen hyvää kerrottavaa. Teknologiajohtokunta (TEC) esitti hyväksyttäväksi ensimmäiset kolme konkreettista työnsä tulosta eli teknologiakatsausta: teknologiatarvearvioiden analyysin tulokset; teknologiatarvearvioiden integroiminen kansallisiin hillintä- ja sopeutumishjelmiin ja teknologiatiekartat.

Teknologiakeskuksen (CTCN) johtokunta puolestaan esitti hyväksyttäväksi keskuksen hallinnoiman teknologiaverkoston jäsenten hyväksymiskriteerit ja kehitysmaiden teknologia-avunpyyntöjen priorisointikriteerit sekä viisivuotisen työohjelman. Teknologiakeskukselle on avunantajamaiden ja isäntäorganisaatioiden toimesta osoitettu yli 20 miljoonan dollarin alkurahoitus. Siten voitiin osoittaa, että teknologiamekanismi kokonaisuudessaan on toimintavalmiina.

Sekä TEC että Teknologiakeskuksen johtokunta ja isäntäorganisaatio UNEP järjestivät myös erityiset sivutapahtumat, joissa selostettiin elinten toimia ja vastattiin kysymyksiin. CTCN on UNEP:in ilmoituksen mukaan valmis ottamaan vastaan kehitysmaiden teknologiakyselyjä jo joulukuussa 2013. Huolena nähtiin, että CTCN:n toiminnalle kriittisten kansallisten teknologiaviranomaisten ilmoittautuminen oli edelleen vähäistä ja tätä kiirehdyttiin osapuolikokouksen päätöksellä.

Poliittiset erimielisyydet tulivat vihdoin esiin TEC:in ja CTCN:n ensimmäistä yhteistä raporttia käsiteltäessä. Kehitysmaat edellyttivät immateriaalioikeuksien (IPR) käsittelemistä teknologiamekanismin tulevan vuoden työssä. Heidän ehdotuksessaan se oli sisällytetty kohtaan, jossa Maailman kauppajärjestön (WTO) ja Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) edustajat kutsuttaisiin tarkkailijajäseniksi TEC:in kokouksiin. Etenkin USA ja Australia suhtautuivat ehdotukseen täysin kielteisesti. EU:n sovitteluehdotus oli käsitellä asiaa tarpeen mukaan työpajassa, joka käsitelisi teknologian siirrolle suotuisia olosuhteita ja esteitä. Sopua ei syntynyt, ja yhteisraportti jäi hyväksymättä. Sinänsä molemmat teknologiamekanismin instituutiot jatkavat toimintaansa vuosiohjelmiensa mukaisesti.

4.10. Kansainvälinen lento- ja meriliikenne (SBSTA 11f) (Outi Honkatukia)

Kansainvälisen lento- ja meriliikenteen kysymyksiä käsiteltiin lyhyesti istunnossa, jossa Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (ICAO) ja Kansainvälien merenkulkujärjestö (IMO) kertoivat omasta työstään. SBSTA otti tiedoksi ICAO:n ja IMO:n raportit, sekä osapuolten näkemykset edellä mainituista raporteista ja kutsui ICAO:n ja IMO:n jatkamaan raportointiaan SBSTA:n seuraavissa istunnoissa.

4.11. Oikeudelliset asiat (SBI 18c, COP 2b, COP 5-6, CMP 2, COP 17c-d, CMP 16c, työpaja 13.11.) (Satu Airas, Charlotta von Troil)

Erioikeudet ja vapaudet (SBI 18c, CMP 16c, COP 17c)

Kioton pöytäkirjan elimissä toimivien yksityisten henkilöiden erioikeudet ja vapaudet (asiakohta SBI 18c, CMP 16c) ovat esiintyneet CMP:n ja SBI:n agendoilla vuodesta 2008 lähtien, mutta tähän mennessä yksimielisyyttä mahdollisesta sopimusjärjestelystä ei ole syntynyt. Kioton pöytäkirjan osapuolikokous CMP 8 nosti keskusteluun, olisivatko erioikeudet ja vapaudet tarpeellinen järjestely myös UNFCCC:n toimielimissä toimiville henkilöille, huomioiden SBI:n aiheen osalta tekemä työ. Aiheen neuvotteluja oli tarkoitus jatkaa sekä Kioton pöytäkirjan että ilmastosopimuksen osalta (asiakohta COP 17c) Varsovassa. Koska kesäkuussa Bonnissa järjestetyssä SBI 38 -kokouksessa neuvotteluja ei päästy aloittamaan ja SBI 38:n asialista siten kumuloitui SBI 39:n agendalle, päätti SBI:n avausistunto tehdä priorisointeja agendakohtien välillä, ja erioikeuksia ja vapauksia koskeva käsittely siirrettiin SBI 40:n ja COP 20:n agendalle.

Päätöksentekomenettely (COP 2b, COP 6b, COP 17d)

COP 19:ssa agendalla oli kolme päätöksentekomenettelyä sivuavaa asiakohtaa, ja keskusteluja odotettiin mielenkiinnolla. Meksikon ja Papua-Uuden-Guinean esitys lisätä ilmastosopimuksen äänestysoikeutta koskevaan 18 artiklaan äänestysääntöjä (asiakohta COP 6b) ja Venäjän esitys ilmastosopimusprosessin päätöksentekomenettelystä (asiakohta COP 17d) siirrettiin avausistunnossa informaaleihin konsultaatioihin. Äänestysääntöjä koskevassa keskustelussa todettiin, että osapuolet tarvitsevat lisää aikaa harkita asioita, joten asiakohta päätettiin siirtää COP 20:n agendalle. Päätöksentekomenettelyä koskevassa ryhmässä keskustelun päätteemoiksi nousivat päätöksenteon läpinäkyvyyden ja osallistumisen (inclusiveness) vahvistaminen sekä sihteeristön ja puheenjohtajien osaaminen. Keskustelun tuloksena laadittiin epävirallinen asiakirja, jossa luetellaan puheenvuoroissa esille nostettuja päätöksentekomenettelyn tärkeitä elementtejä. Lisäksi päätettiin järjestää asiaa koskeva informaali konsultaatio Bonnissa alaelinten seuraavan kokouksen yhteydessä, ja asiakohdan varsinainen käsittely siirrettiin COP 20:n agendalle. Käytännössä jokaisen COP:in agendalla esiintyvä menettelytapasääntöjen hyväksyminen (asiakohta COP 2b) päätettiin avausistunnossa käsitellä asiakohta COP 6b:n yhteydessä, mutta keskustelua asiasta ei käyty.

Muut asiat (COP 5, COP 6a, CMP 6)

Ehdotuksia ilmastosopimuksen alaisten uusien pöytäkirjojen hyväksymisestä (asiakohta COP 5) ei siirretty ryhmätyöskentelyyn, mutta asiakohta avattiin ja se on myös COP 20:n agendalla.

Venäjän ehdotus sopimusmuutoksesta, joka velvoittaisi ilmastosopimuksen liitteiden I ja II maalistojen säännölliseen uudelleenarvioimiseen (asiakohta COP 6a), päätettiin informaaleissa konsultaatioissa siirtää COP 20:n agendalle.

Compliance Committee kahdeksatta vuosiraporttia (asiakohta CMP 6) käsittelevä kontaktiryhmä käsittelee raportissa esitetyt suositukset, mukaan lukien muutosehdotukset komitean menettelytapasääntöihin. COP:in täysistunto hyväksyi asiaa koskevan päätöksen.

4.12. Teollisuusmaiden raportointi (SBSTA 11a-e, SBSTA 12d, SBI 3, COP 10, CMP 8-9, LULUCF-raportointityöpaja 12.11.) (Paula Perälä, Riitta Pipatti, Tarja Tuomainen)

Neljä vuotta sitten alkanut työohjelma teollisuusmaiden ilmastopimukseksi toimitettavien kasvihuonekaasuinventaarioiden raportointiohjeistojen ja -taulukoiden päivittämisestä saatiin päätökseen. Uusia raportointiohjeita ja -taulukoita käytetään inventaariolähetyksissä vuodesta 2015 alkaen. Päästöjen laskentamenetelmät päivittyvät samalla, uusien ohjeiden myötä otetaan käyttöön 2006 IPCC -menetelmäohjeet. Näitä ohjeita täydentävien, syksyllä 2013 valmistuneiden kosteikkoja koskevien IPCC:n menetelmäohjeiden käyttö osapuolille on sen sijaan vapaaehtoista, vaikka osapuolia rohkaistaan käyttämään niitä vuodesta 2015 lähtien. Ilmastopimuksen inventaarioiden raportointiohjeita tarkastellaan uudelleen SBSTA 46:ssa (vuonna 2017) sen jälkeen, kun osapuolet ovat hankkineet niiden käytöstä kokemuksia. Päätelmissä todetaan raportointitaulukoiden tuottamista varten tarvittavan raportointityökalun (CRF Reporter) päivityksen tärkeys. Mikäli työkalun toteutus myöhästyy annetusta määräajasta (kesäkuu 2014), voivat osapuolet siirtää myös vuoden 2015 inventaariolähetysten määräpäivää raportointitaulukoiden osalta vastaavasti.

Ilmastopimuksen maaraporttien ja kaksivuotisraporttien tarkastusohjeet saatiin myös sovittua. Niiden mukaan maaraporttien tarkastukset tehdään maatutkintoina ja kaksivuotisraporttien keskitettyinä tarkastuksina. Niinä vuosina kun kaksivuotisraporttien lähetykset tehdään samanaikaisesti maaraporttien kanssa, ne tarkastetaan yhdessä maatarkastuksessa. Muutosta tarkastuksiin tuo läpinäkyvyyden, kattavuuden, ajallaan tapahtuvan raportoinnin ja raportointiohjeiden noudattamisen korostaminen tarkastuksissa. Näissä esiintyvät puutteet listataan tarkastusraporteissa niin sanottuina potentiaalisina aiheina ja ne voivat olla peruste seuraavan kaksivuotisraportin tarkastuksen toteuttamiselle maatarkastuksena. Maaraporttien tarkastusaikatauluja kiristetään, prosessi tulee saattaa loppuun kaikkien maiden osalta 15 kuukaudessa. Tiukentuneen aikataulun taustalla on kaksivuotisraporttien tarkastuksia täydentävä arviointiprosessi, joka toteutetaan SBI:n alla. Teknistä tarkastusta seuraavassa SBI-istunnossa osapuoli voi pitää lyhyen esityksen kaksivuotisraportoinnin sisällöstä ja muilla osapuolilla on mahdollisuus esittää osapuolelle kysymyksiä. Kysymyksiä osapuolelle voi lähettää myös kahta kuukautta ennen kyseistä SBI-istuntoa ja havaintoja osapuolen raportoinnista kaksi kuukautta istunnon jälkeen. Kaikki tarkastuksen ja arviointiprosessin aikana syntynyt materiaali kootaan yhteen ja SBI laati materiaalin perusteella päätelmiä.

Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden toimeenpanoon liittyviä menetelmällisiä päätöksiä on valmisteltu Durban ja Dohan osapuolikokousten päätösten perusteella. Tämän nk. artikloita 5, 7 ja 8 käsittelevän asiakohdan alla saatiin päätös menetelmäohjeiden käytöstä ja raportointitaulukoista Kioton pöytäkirjan mukaiselle nielujen raportoinnille. Päätös perustuu Dohan LULUCF-päätökseen, joka sisältää monia muutoksia ensimmäisen velvoitekauden laskentaan. Uusi raportointi perustuu 2006 IPCC -menetelmäohjeisiin sekä niitä täydentävään IPCC:n lokakuussa hyväksymään Kioton Pöytäkirjan LULUCF-toimia koskevaan ohjeeseen. Aikaisemmin mainitun IPCC:n kosteikko-ohjeen käyttö on vapaaehtoista, paitsi valinnaisen ”kosteikkojen ojitus ja uudellenvettäminen” -toimen osalta, jossa sen käyttö on pakollista. UNFCCC:n sihteeristöä pyydettiin liittämään CRF Reporter -raportointiohjelmiston päivitykseen myös Kioton pöytäkirjan nielutaulukot kesäkuuhun 2014 mennessä.

Artikloita 5, 7 ja 8 käsittelevän asiakohdan alla käytiin kokoukseen viime hetkiin saakka neuvotteluja myös veloitteen laskentaan liittyviä toimeenpanosääntöjä sekä päästöyksiköiden tilityksiä ja siirtoja koskevista ohjeista ja yksityiskohtaisista säännöistä. Vaikka ohjeista ja

säännöistä vallitsi suuri yhteisymmärrys, ei niitä saatu hyväksytyä neuvotteluissa. Syynä oli Dohassa päätetyn Kioton pöytäkirjan artiklan 3, kohdan 7 muutos (artikla 3.7ter). Artikla 3,7ter:in mukaan osapuolen, jonka ensimmäisen velvoitekauden kolmen ensimmäisen velvoitekauden keskimääräiset päästöt kertaa kahdeksan ovat alhaisemmat kuin toisen velvoitekauden päästöjen vähennysvelvoitetaso, on mitätöitävä sallitun päästömäärän yksiköitä kyseisten tasojen erotuksen verran. EU ilmoitti Dohassa soveltavansa kyseistä artiklaa yhteisesti. Ukraina toi Varsovan neuvotteluissa viime hetkillä neuvotteluteksteihin ehdotuksen, jonka mukaan osapuoli, joka on myös siirtymätalouden maa, saisi käyttää kyseisen artiklan mukaan mitätöityjä yksiköitä velvoitteensa täyttämiseen tietyin ehdoin. Etenkin kehitysmaat olivat ehdotusta vastaan eivätkä yritykset päättää jo sovitusta säännöistä ja raportointiohjeista Varsovassa sekä siirtää artiklaa 3.7ter koskevat kysymykset myöhemmin ratkaistavaksi onnistuneet.

UNFCCC:n sihteeristö järjesti kiinnostavia oheistapahtumia aiheista, miten niin sanottu IAR (International Assessment and Review) -prosessi voitaisiin toteuttaa, CRF Reporterin päivitystyöstä sekä kaksivuotisraporttien (Biennial Reports) raportointiohjelmistosta että raportointien tarkastajien koulutuksesta. Tarkastusten haasteena ovat resurssit: pätevistä tarkastajista on jatkuva pula. Kaksivuotisraportit tulevat vaatimaan lisää tarkastajia. Raportointiohjelmistojen kehittämistyö on edennyt, vaikkakin työhön liittyy edelleen haasteita. Myös sihteeristön esittämä aikataulu IAR-prosessille tulee olemaan haasteellinen. Tilaisuuden esitykset ovat saatavilla:

https://seors.unfccc.int/seors/reports/events_list.html?session_id=COP19.

4.13. Kehitysmaiden raportointi (SBI 4, COP 12b) (Matti Nummelin)

94 kehitysmaata on jo toimittanut sihteeristölle toisen kansallisen tiedonantonsa. Niitä ei kuitenkaan käsitellä SBI:ssa lainkaan (kuten I-liitteen maiden raportteja) asiakohdan ollessa ratkaisemattomassa tilassa agendalla.

SBI:ssä todettiin, että tähän mennessä 30 kehitysmaata on hakenut GEF:iltä rahoitusta kaksivuotisiin täydennysraportteihinsa. GEF:iä kehoitettiin antamaan kehitysmaalle tukea niiden laadinnassa. Sihteeristö on myös päivittänyt nettipohjaisen ohjelmiston kehitysmaiden kasvihuonekaasupäästöjen raportointiin. (FCCC/SBI/2013/L.8)

Kehitysmaiden kaksivuotisten täydennysraporttien kansainvälisen arviointitiimien rakenteesta (BUR / Biennial Update Report, ICA / International Consultation and Assessment) käytiin vaikeat neuvottelut SBI:ssa informaaleissa Ann Gannin (Singapore) ja Helmut Hojeskyn (Itävalta) johdolla. Asia liittyi kehitysmaiden kansallisten tiedonantojen valmistamista tukevaan asiantuntijaryhmään (CGE). G77 halusi ryhmän olevan vastuussa konsultaatio- ja arviointiprosessista (ICA) teollisuusmaiden halutessa sille vain niiden laadintaa tukevan roolin. CGE:n mandaatin kestosta oltiin eri mieltä: G77 halusi pysyvää elintä, EU kaksivuotista mandaattia. EU halusi CGE:n jäsenistöön lisäedustajan I-liitteen maista. Georgia halusi tämän lisäksi myös edustajan Itä-Euroopan maista.

Kompromissipäätelmissä (CGE: FCCC/SBI/2013/L.24 + Add.1 ja Add.2; rahallinen tuki tiedonantojen laatimiselle FCCC/SBI/2013/L.5; ICA: FCCC/SBI/2013/L.23) CGE:lle annettiin viiden vuoden mandaatti ja se tukee I-liitteen ulkopuolisia maita kansallisten tiedonantojen kaksivuotisraporttien valmistelussa. Itä-Euroopan mailla on mahdollisuus osallistua tarkkailijana CGE:n toimintaan.

ICA:n suorittavan teknisen tiimin (TTE) jäsenet nimitetään UNFCCC:n asiantuntijarekisterin henkilöistä. Heidän täytyy olla suorittanut CGE:n järjestämä BUR-koulutusohjelma. Tiimissä tulisi olla yksi CGE:n jäsen ja CGE:n (myös entisillä) jäsenillä on etusija tiimissä. Tiimin johtajapari muodostuu teollisuus- ja kehitysmasjedustajista. TTE:n koko voi vaihdella tarkastuskohteesta riippuen.

4.14. Ilmastopimuksen tavoitteen uudelleentarkastelu ja tieteeseen liittyvät kysymykset (SBSTA 8, SBSTA 14, SBI 16, expert dialogue 12.–13.11.) (Paula Perälä)

Varsovassa jatkettiin kesäkuussa alkanutta asiantuntijadialogia (structured expert dialogue), jolla tuetaan pitkän aikavälin tavoitteen uudelleentarkastelun (review) tieteellistä pohjaa. Asiantuntijadialogin teema 1 tarkastelee ilmastojärjestelmissä tapahtuneita havaittuja muutoksia sekä ennusteita sekä niiden suhdetta pitkän aikavälin tavoitteeseen. Teema 2 käsittelee globaalien päästöjen kehitystä sekä tuen tehokkuutta tavoitetaso saavuttamisen näkökulmasta. Keskustelun pohjana oli IPCC:n viidennen arviointiraportin ensimmäisen työryhmän (WG 1) raportti. Työpajassa kuultiin asiantuntijoiden esityksiä sekä keskustelua pohjautuen fasilitaattoreiden etukäteen esittämiin kysymyksiin. Työpajan esitykset ovat saatavilla: http://unfccc.int/science/workstreams/the_2013-2015_review/items/7521.php. Asiakohdasta saatiin päätelmät, joiden mukaan asiantuntijadialogi on arvokas, koska se tuo osapuolet ja tieteelliset asiantuntijat yhteen keskustelemaan. Uudelleentarkastelu on kuitenkin vielä aikaisessa vaiheessa ja siinä on monia vaiheita. Seuraavan kerran asiantuntijadialogi tullaan järjestämään kesäkuussa ja joulukuussa 2014. Osapuolilta pyydetään lähetteitä maaliskuussa 2014 sekä asiantuntijadialogin tulevasta työstä että siitä miten uudelleentarkastelun tulokset välittyvät ADP:n työohjelmalle. Päätelmät saatavilla: <http://unfccc.int/resource/docs/2013/sb/eng/l01.pdf>

SBSTA:ssa käsiteltiin myös ilmastohavainnointia (systematic observation), ja kuultiin Global Climate Observing Systemin (GCOS) ja Maailman ilmatieteen järjestön (WMO) työstä ilmastohavainnointijärjestelmiin liittyen. Asiakohdasta valmistuivat päätelmät, joissa annetaan tunnustusta WMO:n ja GCOS:n työlle, korostetaan tarvetta varmistaa rahoitus globaaleille ilmastohavainnointijärjestelmille ilmastopimuksen pitkän aikavälin tarpeita varten mukaan lukien päätöksenteko koskien sopeutumista, ja todetaan ilmastohavainnointijärjestelmien suuri merkitys IPCC:n työlle. Päätelmissä todetaan myös, että havainnointiaineistossa on aukkoja, esimerkiksi valtamerien osalta, sekä verkostoissa erityisesti kehitysmaissa. Myös historiallisen aineiston säilymisen turvaaminen on tärkeää ja tämän osalta tulisi vahvistaa osapuolten ja eri organisaatioiden valmiuksia. Päätelmät saatavilla: <http://unfccc.int/resource/docs/2013/sbsta/eng/l25.pdf>

4.15. Opetus, koulutus ja tietotason parantaminen (SBI 19) (Outi Leskelä)

Asiaa käsiteltiin lyhyesti ja informaalisti. Päätelmissä korostettiin etenkin Dohan työohjelman toimeenpanoa ja että toinen dialogi järjestetään kesällä 2014 SBI40:n yhteydessä. Erityisesti toivottiin muiden kuin osapuolien osallistumista dialogiin sekä työohjelman toimeenpanoon sekä muistutettiin osapuolia raportoimaan opetuksesta, koulutuksesta ja tietotason parantamisesta UNFCCC:lle toimitettavissa raporteissaan.

4.16. Sukupuolten välistä tasa-arvoa ja naisten osallistumista koskevat asiat (COP 15, gender-työpaja 12.11.) (Aira Kalela)

Tasa-arvoasioita on pääsääntöisesti käsitelty siten, että ne on yhdennetty osaksi ilmastosopimuksen neuvotteluprosessia ja päätöksentekoa. Kuitenkin jo edellisessä osapuolokokouksessa tehtiin poliittinen läpimurto, jolloin yhdentämispäätösten lisäksi tasa-arvoasioita käsiteltiin myös omana asiakohtana toimeenpanokomiteassa ja sen lisäksi järjestettiin kahdessa aallossa oheistapahtumia ensin ensimmäisellä kokousviikolla ja sitten korkean tason osuuden ensimmäisenä päivänä sekä myös tasa-arvopäivä.

Kaikkiaan tasa-arvon edistämistä ja naisten aktiivista osallistumista kokevia määräyksiä sisältyy kokouksen 12 päätökseen ja ne kattavat kaikki sopimuksen suojassa tehtävät relevantit ohjelmat. Aiemmin 16. osapuolokokouksesta alkanut uusien elinten perustamispäätösten toimintaohjeisiin ja kokoonpanoon sisältyy tasa-arvonäkökohta. Myös nyt tehtyjen vahinkoja ja menetyksiä käsittelevän järjestelyn ja rahastojen toiminnan arviointia koskeviin päätöksiin sisältyy tasa-arvonäkökohta. Hyvällä syyllä voi todeta, että tasa-arvonäkökulma on lyönyt läpi neljässä vuodessa.

Kokouksen toisena päivänä järjestettiin työpaja, johon osallistui yli 200 osanottajaa. Aira Kalela toimi työpajan kapasiteettipaneelin alustajana ja Suomen pääneuvottelija käytti lisäksi tasa-arvoista osallistumista koskevan EU:n puheenvuoron. Työpajan jälkeen toimeenpanokomitean kontaktiryhmässä käytiin keskustelu ja hyväksyttiin puheenjohtajan päätelmät. Ne sisältävät tasa-arvan edistämistä koskevan alustavan työohjelman, jonka käsittelyä jatketaan seuraavassa osapuolokokouksessa. Suomi koordinoi EU:n toiminnan kontaktiryhmässä.

Presidentti Tarja Halonen osallistui korkean tason tasa-arvopäivän tapahtumiin. Päätapahtumaan osallistui lisäksi pääsihteeri Christiana Figueresin johdolla muun muassa Irlannin entinen presidentti Mary Robinson, YK:n kehitysohjelman pääjohtaja Helen Clark, YK:n naisohjelman apulaisjohtaja Lakshmi Puri ja säätiönsä johtaja Bianca Jagger. Päivä alkoi Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton tilaisuudella, jossa julkistettiin uusi ympäristön-suojelua ja tasa-arvoa mittaava indikaattori. Suomi sijoittui mittarilla kuudenneksi.

Lukuisten tapahtumien joukosta esiin nousi myös Kansainvälisen naisten ympäristöfoorumin julistus, joka osanottajien kautta edustaa 33 miljoonaa naista. Eräs foorumin mielenkiintoisimmista uusista liikkeistä on Australian kuluttajaliike, jonka tavoitteena on saada miljoona naista muuttamaan kulutustavat kestävämmiksi. Liike palkittiin ilmastotyöstään.

5. MUUT ASIAT

5.1. Korkean tason ministerikeskustelu maankäytöstä ja metsistä vuoden 2020 jälkeen (Heikki Granholm, Tatu Torniainen, Hanna Mattila, Vesa Kaarakka, Matti Kahra)

Maanantaina 18.11. Puola järjesti yhdessä Suomen ja ilmastosihteeristön kanssa korkean tason paneelikeskustelun liittyen maankäyttöön ja metsiin osana vuoden 2020 jälkeisiä tavoitteita. Paneelin puheenjohtajina toimivat Indonesia (Rachmat Witoelar) ja Suomi (Ville Niinistö). Tilaisuuteen osallistui yli 200 edustajaa ja 33 maata käytti puheenvuoron. Keskustelu oli kokonaisuudessaan erittäin rakentavaa. Myös tilaisuuden jälkeen saatu palaute oli positiivista.

Puheenjohtajien yhteenvedossa korostetaan sektorin tärkeyttä kaikille maille osana ilmastotoimia, hillinnän ja sopeutumisen välisiä synergioita, kestäväen maankäytön kokonaisuutta ja muiden kuin ilmastotavoitteiden merkitystä. Useat maat ovat jo lähteneet toimeenpanoon, koska maankäyttösektori tarjoaa paljon kustannustehokasta hillintä-potentiaalia. Vuoden 2020 jälkeisen ilmastoregiimin tulisi yhteenvedon mukaan olla läpinäkyvä, yksinkertainen, kannustava ja joustava.

Puheenjohtajien yhteenvedo toimitettiin ADP:n puheenjohtajille ja lisäksi Suomi nosti asian esille loppuistunnon puheenvuorossaan. Yhteenvedo löytyy COP-puheenjohtajan kotisivuilta osoitteesta: (<http://www.cop19.gov.pl/latest-news/items/high-level-panel-on-the-role-of-the-land-sector-and-forests-at-cop19cmp9>).

5.2. Ministeri Niinistön kahdenväliset tapaamiset (Jukka Uosukainen, Harri Laurikka)

Uusi-Seelanti - Kauppa - ja ilmastoministeri Tim Groser

Uuden-Seelannin kannalta maatalouskysymykset ovat tärkein asia neuvotteluissa. 70 % viennistä ja 50 % ilmastopäästöistä on maaperäisiä. Uusi-Seelanti katsoo, että monet kehitysmaat ovat hyvin samankaltaisessa tilanteessa. Siksi Kioton pöytäkirjan mukainen maajako ei sovi uuden sopimuksen pohjaksi. Ruoantuotannolle ei voi asettaa samanlaisia päästötavoitteita kuin energiasektorin päästöille ja usein ei ole muita vaihtoehtoja kuin vähentää tuotantoa, mikä on poliittisesti mahdotonta.

Bhutan - Metsä- ja maatalousministeri Lyonpo Yeshey Dorji

Suomi tukee Bhutanissa luonnonsuojelua mm. WWF:n kautta. Bhutan haluaisi Suomen tukea metsien inventoinnille. Metsähallitus on kiinnostunut asiasta, mutta yhtiömuodon vuoksi on vaikea saada institutionaalista rahoitusta. Bhutanilla on myös vanhentunutta metsätaloutta, erityisesti sahauskalustoa, ja kiinnostusta toimia yksityisen sektorin kanssa. Mahdollisuus olisi myös alueelliseen inventointihankkeeseen. Bhutan järjestää kaikkien avustajien koordinaatio-kokouksen joulukuussa.

Australia - Ilmastosuurlähettiläs Justin Lee

Australia aikoo pysyä viiden prosentin vähennystavoitteessaan Kioton pöytäkirjan alla, mikä vastaa 20 prosenttia ottaen huomioon väestönkasvun. Australialla on myös 5 miljardin dollarin huutokaupparahasto ja erityinen vähähiilisen maatalouden aloite. Australia koki suuria vaikeuksia hiiliveroa asettaessa, kun Euroopan hintataso romahti. Tällä hetkellä ei suunnitelmia yhteisiin hiilimarkkinoihin. Australia ei pysty kohottamaan kunnianhimon tasoa vuonna 2014, mutta harkitsee ilmastositoumuksensa antamista vuoden 2015 alkupuolella. Metsien osalta Australia katsoo, ettei Kioton pöytäkirjan kaltaisia nielusääntöjä tarvita tilanteessa, jossa muillekaan sektoreille ei tule yhteistä sääntökehikkoa. Paljon tapahtuu sopimuksen ulkopuolella epävirallisesti.

Kazakstan - Ympäristöministeri Nurlan Kapparov

Kazakstan raportoi vihreän talouden ohjelmastaan, joka keskittyy energiatehokkuuteen, uusiutuvaan energiaan, kestävään maatalouteen, ja vesitalouteen. Kazakstan suunnittelee syöttötariffia tuuli-, aurinko- ja biomassaaenergian tukemiseen tavoitteena 30 % uusiutuvien osuus vuonna 2030 ja vastaavasti 50 % vuonna 2050. Vihreä silta -aloite, joka on sovittu

kahdeksan maan kanssa (mm. Saksa), voisi olla foorumi myös suomalaiselle teknologialle. Vihreä silta -aloitteen instituutio valmistelee hankkeita ja tekee hankeselvityksiä, ja sillä on myös rahoitusinstrumentti. Kapparov tähdensi, että rahasto on kansainvälisten instituutioiden hallinnoima ja täyttää kaikki niiden vaatimukset. Vihreä silta toivottaa kaikki Euroopan maat jäseniksi ilman sitoumuksia ja toivoo olevansa alueellinen kestävä teknologian keskus ja toimija. Kapparov lisäksi toivoi Suomen harkitsevan paviljonkia vuoden 2017 Expoon, jota Kazakstan isännöi.

Venäjä - Presidentti Putinin ilmastoneuvonantaja Aleksander Bedritsky

Venäjä pitää metsiin liittyvää laskentaa kriittisenä kysymyksenä vuoden 2015 sopimuksessa. Siksi Venäjä ymmärtää, miksi neuvotteluissa on käytetty paljon aikaa trooppisen metsäkadon vähentämiseen esim. Afrikassa. Tämä ei saa kuitenkaan tarkoittaa katseen kääntämistä kokonaan pois borealisista metsistä, joilla on myös merkittävä rooli. Metsien ekosysteemeillä on kriittinen vaikutus luonnon tasapainoon.

Uuden sopimuksen neuvotteluissa puuttuva kysymys on, mille vuodelle tulevat tavoitteet asetetaan. Myös tekniset kysymykset, kuten tarkasteltavat kaasut, tulisi riittävästi selkiyttää. Ilman näitä asioita on vaikea konkretisoida päätöksentekijöille. Teollisuusmaiden tulee näyttää esimerkkiä kehitysmaille. Rahoitus on tärkeä elementti uudessa sopimuksessa.

Sambia - ympäristöministeri Harry Kalaba

Kalaba välitti maansa kiitoksen Suomen tuesta erityisesti metsäsektorilla ja vakuutti jatkavansa yhteistyötä Suomen kanssa entiseen tapaan. Sambian toiveet kokouksen suhteen ovat matalalla ja se toisteli Afrikka-ryhmän kantoja teollisuusmaiden vastuusta ja Afrikan tarpeesta rahoitustukeen. Kalaba otti esiin myös tekijänoikeuskysymykset. Sambia toivoi Suomelta apua ilmastotoimissa.

Bahama - Ympäristö- ja asuntonministeri Kenred Dorsett

Dorsett totesi, että vaikka Bahamalla on laskennallisesti korkea BKT-taso, on se erittäin haavoittuvainen ilmastonmuutokselle ja tarvitsee apua. Erityisesti Bahama on kiinnostunut yhteistyöstä geospesifisen tiedon hankinnassa sekä meteorologisesta yhteistyöstä. Niinistö totesi alueellisen yhteistyön mahdollisuuksista ja informoi että Geologian tutkimuskeskus voisi olla hyvä kumppani. Ministerit keskustelivat myös kestävästä asumisesta ja vihreästä kaupunkitaloudesta.

Maailmanpankki - Varapresidentti Rachel Kyte

Kyte informoi Maailmanpankin kestävä maatalouden politiikasta ja totesi Saksan järjestävän suuren maatalouskokouksen tammikuussa 2014. Maailmanpankki pyrkii toteuttamaan hiilivoimaa koskevaa päätöstään ja on tyytyväinen Euroopan investointipankin vastaavista päätöksistä. He myös noteeraavat Tukholman julistuksen vaikutukset ja seuraavat miten mm. Saksa ja Ranska reagoivat. Australian, Kiinan ja Etelä-Afrikan hiilisiidonaisuuden tuntien Kyte myös totesi CCS-teknologian (hiilen talteenotto ja varastointi). Kyte ilmoitti pankin johtajiston uudelleenjärjestelyistä ja siirtymisestään ilmastoasioista vastaavaksi varapresidentiksi. Hän vahvisti osallistuvansa SuomiAreenan tilaisuuteen heinäkuussa 2014.

YK:n ympäristöohjelma UNEP - Pääjohtaja Achim Steiner

Steiner kiitti aluksi Suomen aktiivisesta osallistumisesta pohjoismaiseen konsultaatioon Genevessä marraskuun alussa. Hän ilmaisi huolensa siitä, että Eurooppa on menettänyt aktiivisuutensa YK:n rahoitus- ja budjettineuvotteluissa. UNEP:in kannalta tilanne on kriittinen hetkellä, jolloin kehitysmaiden tuki olisi saatavilla. Steiner pyysi Suomea viidennen komitean puheenjohtajana tukemaan parasta mahdollista lopputulosta.

UNEP on aloittamassa tammikuussa laajaa vihreän talouden aloitetta, joka kohdistuu vihreään rahoitukseen. Kohteena ovat erityisesti kehittyvät taloudet ja työkaluina mm. vihreät sijoitukset ja luottoinstrumentit. UNEP:in uuden yleiskokouksen agendalla tärkeimpinä asioita Steiner näki kestävä kehityksen tavoitteiden poliittisen tarkastelun, laittoman puutavaran ja eläinviennin kysymykset sekä rahoitusta ja laillisuutta koskevan symposiumin järjestämisen.

Steiner indikoi, että jatkane virassaan vielä kaksi seuraavaa vuotta. Ilmastopimuksen alaisen ilmastoteknologiakeskuksen johtajan rekrytointi etenee Suomea varsin tyydyttävällä tavalla.

5.3. Nuoret (*Hannele Tulkki*)

Varsovan osapuolineuvotteluja edelsi jo perinteeksi muodostunut kansainvälisen nuorisoliikkeen (YOUNGO) Nuorten konferenssi, jossa nuoret kouluttautuivat ja valmistautuivat ilmastokokoukseen. Nuoret järjestivät lukuisia tempauksia ja pitivät puheenvuoroja ilmastoneuvotteluiden edetessä, ja vaativat muun muassa puhtia rahoitusneuvotteluihin sekä vahinkojen ja menetysten institutionaalisten järjestelyiden rakentamiseen.

Tänä vuonna erityisen aktiivisena toimi *inteq*-työryhmä (Intergenerational Equity), joka vaati sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden huomioimista tulevassa ilmastopimuksessa. Kyseisellä näkökulmalla haluttiin tuoda uusi, tulevaisuutta painottava, näkökulma neuvotteluihin. Nuoret kohtasivat neuvottelijoita, ja pitivät näkökulmaansa aktiivisesti esillä. Eri ryhmittymistä AILAC, LDC ja AOSIS nostivat aiheen esille ADP-raiteella ja lopulta luonnostekstiin päätyi huomio tulevasta sukupolvista. Myös Mary Robinson Foundationin jäsenet allekirjoittivat periaattemme ja pitivät aihetta esillä tapahtumisissaan. Lisäksi kokouksen loppuvaiheessa lähes 70 osapuolta, mukaan lukien koko Afrikka-ryhmä, allekirjoittivat nuorten deklaraation sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta.

Nuoret järjestivät monia sivutapahtumia, joista erittäin suosittu oli Sukupolvien välinen kyselytunti, jossa osallistujat saivat esittää kysymyksiä myös Christiana Figueresille. Figueres painotti, että nuorilla on tärkeä rooli ilmastokokouksissa ja nuorten osallisuutta on edistettävä siten, että kaikki maailman nuoret olisivat tasapuolisesti edustettuina. Nuorten osallisuutta työstettiin useaan otteeseen myös YK:n nuorten edustaja Ahmad Alhendawin kanssa. Vaikka nuoria osallistui ilmastokokoukseen sankoin joukoin, oli jälleen globaali etelä aliedustettuna.

Nuoret osoittivat aktiivisuutta läpi neuvotteluiden. Belgiasta saapui yhdeksi päiväksi jopa 700 nuorta marssimaan Varsovan kaduille. Kuten eräät ministerit nostivat puheissaan esille, nuoret seuraavat neuvotteluita erittäin tarkasti ja tulevat vaatimaan neuvottelijoilta myös tulevaisuudessa paljon kunnianhimoa, sillä ilmastomuutos tulee vaikuttamaan eniten tuleviin sukupolviin.

5.4. Pohjoismainen yhteistyö (*Outi Leskelä*)

Pohjoismainen yhteistyö kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa tapahtuu Pohjoismaiden ministerineuvoston NOAK-ryhmän puitteissa. Ensimmäisellä viikolla NOAK piti kokouksen, jossa keskusteltiin pääasiassa ajankohtaisista projekteista, tulevan vuoden toiminnasta sekä Varsovassa pidettävistä muista kokouksista ja tapahtumista. Pohjoismaiden pääneuvottelijat ja NOAK tapasivat lisäksi yhteisellä illallisella, jossa käytiin perusteellisesti läpi neuvottelujen tilannetta ja Pohjoismaiden roolia neuvotteluissa. Suunnitelluista bilateraalitapaamista onnistui tapaaminen AILAC:in kanssa. Näiden lisäksi ensimmäisellä viikolla oli kolme projektitapaamista ja myöskin kolme oheistapahtumaa (oheistapahtumista tarkemmin alla).

Toisella neuvotteluvuorolla järjestettiin pohjoismainen ministeritapaaminen tiistaina 19.11. ja toinen lyhyempi tapaaminen vielä torstaina. Pohjoismaiden ministerit kunnostautuivat jälleen tärkeissä neuvottelutehtävissä: Ruotsin ympäristöministeri Lena Ek vastasi Etelä-Afrikan kanssa vahingot ja menetykset -asiakohdan ministeritason neuvotteluista. Tanskan ympäristö-, energia- ja asuntonministeri Martin Lidegaard taas hoiti ministeritason rahoitusneuvotteluja. Suomen ympäristöministeri oli toinen puheenjohtaja ministerikeskustelussa maankäytöstä ja metsistä. Suomi ja Ruotsi jakoivat jo neljättä vuotta yhteisen toimiston kokouspaikalla. Pohjoismaat pyrkivät tehostamaan yhteistyötään kohti vuoden 2015 Pariisin ilmastokokousta.

6. OHEISTAPAHTUMAT

6.1. Towards improved data and methodologies for tracking private climate finance (13.11.2013)

OECD:n tutkimuskollektiivi "Tracking private climate finance" järjesti oheistapahtuman yksityisestä ilmastorahoituksesta. NOAK:in projekti "Practical Methods for Assessing Private Climate Finance Flows" kuuluu tutkimuskollektiiviin ja projektin konsultti Shelagh Whitley esitteli oheistapahtumassa projektin alustavia tuloksia. Muita aiheita olivat Sambian kokemuksen ilmastorahoituksen saajamaana sekä obligaatiot (bonds) ilmastorahoituksen välineenä. Oheistapahtumaan varattu huone oli ääriään myöten täynnä ja kuulijoita oli noin 60.

6.2. Raising the ambition – the role of International Cooperative Initiatives (14.11.2013)

Ecofys ja Cambridgen yliopisto järjestivät oheistapahtuman täydentävien aloitteiden roolista päästövähennystoimien kunnianhimon parantamisessa. Ecofys esitteli tilaisuudessa NOAK:in osarahoittamaa projektikonaisuutta täydentävistä aloitteista. Muina puhujina ja kommentaattoreina olivat edustajat Cambridgen yliopistosta, Walesin prinssin yritysjohtajien ryhmästä, Climate and Clean Air Coalitionista (CCAC) sekä Alankomaiden pääneuvottelija ja Suomen pääneuvottelija Harri Laurikka. Laurikka edusti oheistapahtumassa Pohjoismaita NOAK:in puheenjohtajana. Keskustelu oli vilkasta ja kuulijoita tilaisuudessa oli arviolta 100–150.

6.3. Reducing emissions and growing the economy – the Nordic way (15.11.2013)

Pohjoismaiden ministerineuvosto järjesti yhdessä Nordic Energy Researchin ja neljän pohjoismaisen ilmasto- ja energiakonsulttifirman kanssa oheistapahtuman, jossa esiteltiin

erilaisia pohjoismaisia menestystarinoita. Esimerkkeinä käytettiin Ruotsin kaukolämpöverkkoa ja matalapäästöisiä autoja, Tanskan tuulivoimaa ja Norjan päästöttömiä autoja. Lisäksi esiteltiin ennustetta hiilineutraaliin pohjoismaiseen energiasysteemiin vuoteen 2050 mennessä. Huolimatta oheistapahtuman myöhäisestä ajankohdasta (klo 20.15–21.45 perjantai-iltana) oli kuulijoita arviolta jopa noin 70.

6.4. A shared vision of NAMAs: practical application and their role in an ambitious 2015 agreement (18.11.2013)

Oheistapahtuman järjestivät yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvosto, CCAP (Center for Clean Air Policy), ISWA (International Solid Waste Association), Perun ympäristö-ministeriö sekä Nefco (Nordic Environment Finance Cooperation). Tarkoituksena oli käytännön esimerkkien kautta esitellä NAMA-konseptia ja kuinka NAMA:t voisivat saada tukea yksityisestä rahoituksesta ja nostaa päästövähennysmahdollisuuksia. Pohjoismaiden NPI-projektia (Nordic Partnership Initiative) Perun jätesektorilla esiteltiin myös.

7. LIITTEET

Liite 1. Suomen valtuuskunta Varsovan ilmastoneuvotteluissa

Valtuuskunnan puheenjohtaja:

Ympäristöministeri Ville Niinistö, ympäristöministeriö

Varapuheenjohtajat:

Ilmastoasioiden erityisedustaja Jukka Uosukainen, ympäristöministeriö

Ympäristöneuvos Harri Laurikka, ympäristöministeriö

Jäsenet:

Suurlähettiläs Jari Vilén, ulkoasiainministeriö, Suomen suurlähetystö

Lähetystöneuvos Jatta Jämsén, ulkoasiainministeriö

Finanssineuvos Outi Honkatukia, valtiovarainministeriö

Metsäneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö

Vanhempi hallitussihteeri Karoliina Anttonen, työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöneuvos Merja Turunen, ympäristöministeriö

Asiantuntijat ja avustajat:

Yksikön päällikkö Juhani Pyykkö, ulkoasiainministeriö

Erikoistutkija Folke Sundman, ulkoasiainministeriö

Lainsäädäntöneuvos Charlotta von Troil, ulkoasianministeriö

Neuvonantaja Vesa Kaarakka, ulkoasianministeriö

Neuvonantaja Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö

Ylitarkastaja Marko Berglund, ulkoasiainministeriö

Tarkastaja Johanna Pietikäinen, ulkoasiainministeriö

Lähetystösihteeri Hanna-Leena Lampi, ulkoasianministeriö, Suomen suurlähetystö

Suurlähettilään kuljettaja Marek Pedzich, ulkoasianministeriö, Suomen suurlähetystö

Kuljettaja Mariusz Szponar, ulkoasianministeriö, Suomen suurlähetystö

Harjoittelija Ester Laato, ulkoasianministeriö, Suomen suurlähetystö

Neuvotteleva virkamies Tatu Tornainen, maa- ja metsätalousministeriö

Ylitarkastaja Hanna Mattila, maa- ja metsätalousministeriö

Erityisasiantuntija Matti Kahra, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvotteleva virkamies Juhani Tirkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö

Neuvotteleva virkamies Tuija Talsi, ympäristöministeriö

Ylitarkastaja Satu Airas, ympäristöministeriö

Ylitarkastaja Paula Perälä, ympäristöministeriö

Viestintäasiantuntija Karoliina Kinnunen Mohr, ympäristöministeriö

Erityisavustaja Paloma Hannonen, ympäristöministeriö

Suunnittelija Outi Leskelä, ympäristöministeriö

Tulevaisuusvaliokunnan varapuheenjohtaja Oras Tynkkynen, eduskunta

Talousvaliokunnan jäsen Antti Kaikkonen, eduskunta

Kehittämispäällikkö Riitta Pipatti, Tilastokeskus

Erikoistutkija Laura Sokka, VTT

Vartunut tutkija Tarja Tuomainen, Metla

Tutkija Antto Vihma, Ulkopoliittinen instituutti

Johtava asiantuntija Mikael Ohlström, Elinkeinoelämän keskusliitto

Ympäristölakimies Minna Ojanperä, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto

Asiantuntija Joonas Poukka, Energiateollisuus

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Pääekonomisti Ralf Sund, STTK
Suojeluasiantuntija Otto Bruun, Suomen luonnonsuojeluliitto
Kehityspoliittinen asiantuntija Henri Purje, Kepa
Nuorten ilmastodelegaatti Hannele Tulkki, Allianssi
Erityisasiantuntija Aira Kalela, Global Gender and Climate Alliance

Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana

Statement by Mr. Ville Niinistö, Minister of the Environment of Finland at the 19th Conference of Parties of the UN Framework Convention on Climate Change and CMP9 of the Kyoto Protocol

20 November 2013, Warsaw, Poland

Distinguished Mr. President, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen

I would like to start by thanking our hosts here in Warsaw for their hospitality and the excellent facilities.

Ladies and Gentlemen

The new results of the IPCC regarding scientific basis of climate change leave no room for hesitation. The direction is clear in order to achieve our common 2 degrees goal. We need to raise the ambition level before 2020. At the same time we have to create a credible pathway towards a low-carbon planet with ambitious post-2020 emission reduction targets.

While glaciers are melting our children all around this planet are not helped by a blame-game. Instead we have to create a positive cycle of action. Those who are economically strong, need to help others and show leadership in clean solutions. But all emissions count, all carbon sinks help. We are all in this together.

Mr. President

We have not just two COP-conferences before Paris - we have two whole years to put in good use. We need to be able to make decisions that speed up the process of harnessing adequate action - all the way until Paris.

Warsaw needs to deliver the foundation for the 2015 Paris agreement. All countries need to start preparing their national commitments. We need those commitments in 2014. We need to have enough time to assess the joint ambition of our concerted effort before the conference in Paris. For example how is the land sector part of the commitment? How will the markets be used as part of it? Every solved issue helps our task in Paris.

As we are clearing the way for the new agreement, we also have to raise the ambition level before 2020. The emissions gap will not disappear suddenly in 2020. We are expected to act instead of waiting for seven more years. Every new fossil-fuel-fired power plant and every new building that wastes energy will make our task more difficult in the coming decades. We also need to find ways to increase carbon sinks and reduce emissions in the land sector. Smarter technologies and solutions exist and are cheaper than ever - all countries benefit from access to smart and inclusive growth.

Mr. President

Finland realizes the urgent need to commit both at home and abroad. Our climate financing to developing countries cover both climate mitigation and adaptation. Finland implemented its 110 million euro commitment to developing countries in the fast start period through the net increase

of climate funding. We now expect our total public climate finance in 2014 to nearly double compared to our average during past three years. The budget for 2014 includes an unprecedented 93 million euros of climate financing.

On top of that Finland has decided to channel all our revenues from the EU's emission trade scheme to international development including climate activities. We are ready to contribute our fair share to the Green Climate Fund during next year. We give 5 million euros to the Adaptation Fund in addition to the increased annual contribution of 8 million to the Least Developed Countries Fund and Special Climate Change Fund.

Domestically Finland is already reducing its emissions by 2020 according to the prevailing EU legislation. This year the government started drawing a long-term energy and climate road map with a view to cut emissions 80 – 95 % by 2050 from 1990 levels. The Finnish government is also preparing to introduce an overarching national climate act to enhance climate change mitigation and adaptation.

Finland also continues its international commitment to promote gender equality as an essential part of both climate change mitigation and adaptation.

Mr. President

People around the world are taking action, they are worried. I am worried. The science has shown us that the pathway to a carbon neutral society is possible, but there is no pathway if there are no people who make decisions and take action. Our role here is to carry the process towards an ambitious agreement in Paris.

Dear friends, in this football stadium, I think it is high time that we stop time-wasting against each other and realize that we are on the same side. The only way we can win is that we start to play towards the same goal.

I thank you.

Liite 3. Raportissa käytetyt lyhenteet

AAU	Assigned Amount Unit / Sallittu päästömääräyksikkö
AF	Adaptation Fund / Sopeutumisrahasto
ADP	Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action / Durbanin toimintaohjelma
AILAC	Association of Independent Latin American and Caribbean States / Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen itsenäisten valtioiden yhteisö
ALBA	Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América / Väli- ja Etelä-Amerikan valtioista koostuva ilmastoneuvotteluissa ryhmä
AOSIS	Alliance of Small Island States / Pienten saarivaltioiden allianssi
B-liitteen maat	Kioton pöytäkirjan B-liitteessä luetellut maat, joille pöytäkirjan B-liitteessä asetetaan sitovat päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteet (EU ja muita teollisuusmaita)
BASIC	Ilmastoneuvotteluissa vuodesta 2009 alkaen toiminut neljän suuren kehitysmaan ryhmä, johon kuuluu Kiina, Intia, Etelä-Afrikka ja Brasilia.
CBDR	Common but Differentiated Responsibilities / Yhteiset mutta eriytyvät vastuut
CDM	Clean Development Mechanism / Puhtaan kehityksen mekanismi
CER	Certified Emission Reduction / Sertifioitu päästövähennys
CGE	Consultative Group of Experts / Kehitysmaiden kansallisten tiedonantojen tekoa tukeva asiantuntijaryhmä
CMP	Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol / Kioton pöytäkirjan osapuolten konferenssi
COP	Conference of the Parties / Ilmastopöytäkirjan osapuolikokous
CTCN	Climate Technology Centre and Network / Teknologiakeskus
EIG	Environmental Integrity Group / Meksiko, Etelä-Korea, Sveitsi, Monaco ja Liechtenstein
ERU	Emission Reduction Unit / Yhteistoteutushankkeista saatava päästövähennysyksikkö
FVA	Framework for Various Approaches / Vaihtoehtoisten lähestymistapojen kehys
GEF	Global Environment Facility / Maailman ympäristörahasto
GCF	Green Climate Fund / Vihreä ilmasto-rahasto
G77	Kehitysmaiden yhteinen neuvotteluryhmä
HFC	Hydrofluorocarbons / Fluorihilivedyt
I-liitteen maat	OECD- maita vuodelta 1992 sekä Itä- ja Keski-Euroopan siirtymätalousmaita
II-liitteen maat	I-liitteen maat ilman siirtymätalousmaita. Mailla on ilmastopöytäkirjan mukana velvollisuus tukea kehitysmaita.
IAR	International Assessment and Review / Teollisuusmaiden arviointi- ja tarkistusmenettely
ICA	International Consultation and Assessment / Kehitysmaiden konsultaatio- ja arviointiprosessi
ICAO	International Civil Aviation Organisation / Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö
ICI	International Cooperative Initiative / Kansainvälinen täydentävä aloite
IMO	International Maritime Organisation / Kansainvälinen merenkulkujärjestö
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change / Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli
IPR	Intellectual Property Rights / Immateriaalioikeudet
ITL	International Transaction Log / UNFCCC:n sihteeristön hallinnoima Kioton pöytäkirjan päästökaupan toteutumista valvova taho
JI	Joint Implementation / Yhteistoteutus
JISC	Joint Implementation Supervisory Committee / Yhteistoteutuksen ohjauskomitea

LDC	Least Developed Countries / Vähiten kehittyneet maat
LEG	LDCs Expert Group / Vähiten kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmä
LMDC	Like Minded Developing Countries / Samanmielisten kehitysmaiden ryhmä
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry / Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous
MRV	Measurable, Reportable & Verifiable / mittaaminen, raportointi ja todentaminen
NAMA	Nationally Appropriate Mitigation Actions / Kansallisesti soveltuvat päästötoimet
NAP	National Adaptation Plan / Kansallinen sopeutumissuunnitelma
NAPA	National Adaptation Programmes of Action / Vähiten kehittyneiden maiden kansalliset sopeutumisen toimintaohjelmat
NMA	Non-market-based approaches / Ei-markkinapohjaiset lähestymistavat
NMM	New Market Mechanism / Uusi markkinamekanismi
NOAK	Nordic working group for global climate negotiations /Maailmanlaajuisten ilmastoneuvotteluiden pohjoismainen työryhmä
NWP	Nairobi Work Program / Nairobin työohjelma
QELRO	Quantified Emission Limitation or Reduction Commitment / Päästöjen määrälliset rajoitus- tai vähennysvelvoitteet
REDD	Reducing Emission from Deforestation and Forest Degradation / YK:n metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä ehkäisevä ohjelma kehitysmaissa,
SBI	Subsidiary Body for Implementation / Ilmastosopimuksen avustava toimielin toimeenpanoa varten
SBSTA	Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice / Ilmastosopimuksen avustava toimielin tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten
TEC	Technology Executive Committee / Teknologiajohtokunta
Umbrella group	EU:n ulkopuolisia I-liitteen teollisuusmaita
UNEP	United Nations Environment Programme / Yhdistyneiden Kansakuntien Ympäristöohjelma
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change / Ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus, ns. ilmastosopimus